

© Marko Bratuš & Haris Pašović, 2023

NAJBOLJŠA EVROPSKA PREDSTAVA

ZASEDBA

RICHARD (45) - Predsednik Evropskega parlamenta, bruseljska politična zvezda.

MIA (45) - direktorica Festivala evropskega gledališča, priznana festivalska direktorica in kuratorica.

EDEN (25) - pripravnik, pomočnik žirije.

PHILIP (25) - so-vodja gibanja RBG (*Radikalni bataljon gledalcev*), ki protestira proti slabi kakovosti evropskih predstav.

ESMERALDA (35) - policijska inšpektorica.

Člani žirije:

BEATRICE (35) - dramatičarka, uradna, predsednica žirije.

E.I. GROTOWSKI (60) - priznani gledališki režiser, verjame moč gledališča in njegovo sposobnost spreminjanja sveta na bolje.

MILA (25) - mlada obetavna igralka.

JANUS (40) - gledališki producent muzikalov.

KOVACH (45) - konzervativni evropski poslanec, predsednik odbora Evropskega parlamenta za družinske vrednote.

ZOH (35) - temnopolti liberalni evropski poslanec, računalniški inženir, podpredsednik odbora Evropskega parlamenta za odnose z javnostmi.

VIA (50) - priznana skladateljica.

PROLOG

Pred zaveso.

RICHARD:

Shakespeare je zelo lepo povedal: *čas je s sklepa spahnjen*. Ampak, odkar ni več Hamleta, da bi ga uravnal, nam ne preostane drugega, kot da se zabavamo v tem kaosu, v tem levjem brlogu, ki si je nadel ime Evropa. Kjer nasprotnik mojega nasprotnika, postane hkrati tudi moj. Kjer je resnica podobna izmuzljivi prikazni, kjer smo sumničavi tako do bližnjih kot do zaveznikov in kjer nobenega hudodelstva ne doleti zaslužena kazen.

Pravica! Kje je pravica, v tem temnem in krivičnem svetu? Kjer množični morilci in vojni zločinci namesto, da bi končali v zaporu, postanejo zvezde in internetne senzacije.

Zakaj bi torej v tem okolju, pobiranje drobtinic tu in tam pomenilo smrtni greh?

Takšna modrovanja zaposlujejo misli mojih političnih kolegov, medtem ko stegujejo ročice proti ne-več-tako-prepovedanemu sadju, zdaj varno v njihovem dosegu. Kot Eva v rajju.

Prav ti izvoljeni in imenovani predstavniki ljudstva, ki neizmerno uživajo, v obsipavanju z zlatom, predstavljajo pravi mozaik evropske raznolikosti: eni obožujejo vrtince Panamskih pralnic, drugi v zameno za usluge mamilarskim magnatom vozijo luksuzne športne avtomobile in se zabavajo z bonbončki mikrodозiranimi s čudežnimi gobami. Tretjim so všeč opojne vonjave, cigare, konjaki, razkošni hoteli, kjer se razvajajo z masažami, medtem ko imajo nekateri raje jahte, ki jih podarjajo farmacevtski tajkuni ali krvave diamante preprodajalcev orožja.

Določenim so bolj všeč pozornosti tehnoloških gigantov, četrti pa v partnerskem sožitju z naftnimi oligarhi z zasebnimi letali obiskujejo svoje eksotične poletne rezidence.

Da ne bo pomote, to ni podkupnina!

Zgolj pozornost ali dve, neškodljiva gesta, zahvala za nesebično pomoč politike v brezobzirnem krutem svetu svobodnega trga.

Kar se mene tiče, obožujem umetnost in šport. Svetovno nogometno prvenstvo v Katarju sem spremljal v družbi nogometnih in teniških legend, ki so veselo nazdravljali z nasmejanimi šejki in njihovimi mnogoštevilnimi ženami. Zabavali smo se s smehljajočimi se gospodarji migrantskih

delavcev, ki so v tisočih umirali ob gradnji njihovih stadionov. Neznatna malenkost, se pač zgodi.

Tam, med svojimi športnimi vzorniki me je prešinilo: v bistvu nisem sam. V življenju hrepenim le po dveh stvareh, ki pa so skupne mnogim ljudem: moč in denar.

S to razliko, da jaz poznam strategije in podtalne načine, ki mi omogočajo, da v polnosti izkoristim ponujajoče se priložnosti.

Kot predsednik Evropskega parlamenta zviška gledam na kolege poslance in jim s svojega visokega trona ne želim dajati nobenega razloga, da bi dvomili v mojo integriteto tam v eteričnem visokogorju plemenitega značaja. Zato sem se odločil, da svoje male opravičljive prestopke med svojimi katarskimi eskapadami zabrišem z ustanovitvijo novega Evropskega gledališkega festivala, katerega koncept sem povzel po Evrovizijski popevki.

Genialna zamisel. Med politiki namreč le redki podpirajo umetnost in tu tiči moja kleč moje strategije, oporna točka za prevračanje okoliščin in moje drzno osvajanje Evropske komisije!

Levica je trenutno v razsulu, medtem ko tema desnice nezaustavljivo napreduje. Ti liberalci me bodo imeli za rešenika, za znanilca enotnosti, preroka zelenih in rožnatih vizij, človeka združevanja ... in mi bodo nehote pomagali pri obvladovanju Komisije.

Nocoj se uvodni Evropski gledališki festival bliža svojemu vrhuncu z enim samim vprašanjem – čigava je najboljša evropska predstava?

Kdo bo zmagal? Poleg mene, seveda.

Richard odide, zavesa se odgrne.

DVORANA GLEDALIŠČA UNION

Mia, Beatrice, Zoh, Via, Mila, Grotowski in Kovach sedijo za mizo in zdolgočaseno čakajo.

Eden med zasedanjem žirije večinoma molči, streže kavo, čaj, prinaša vodo ter pozorno sledi pogovoru. Zdi se, kot da se ga razprava žirije tiče skorajda na osebni ravni.

ZOH:

Merdre!

VIA:

Ne morem verjeti, da sem zapravila tri tedne mojega časa, mojega dela, mojega ... življenja za tole.

ZOH:

Za kaj?

VIA:

Za ta festival! Tale zadnja predstava je bila slamica, ki je zlomila kameli hrbet.

MILA:

Tudi jaz bi že šla domov.

GROTOWSKI:

Vsi bi šli.

VIA:

Bomo dolgo? Ob polnoči imam seanso objemanja dreves. Danes je ne smem zamuditi, ker je superluna.

KOVACH:

Fanatična Veganka.

VIA:

In to ponosna!

Janus vstopi.

JANUS:

Se opravičujem, komaj sem se prebil. Zunaj pred gledališčem je ogromno ljudi, policija in rešilci. Vhod je zabarikadiran, moral sem skozi službeni vhod. Očitno se pripravlja neki štrajk. Sem posnel, pogledajte.

Mila in Grotowski si ogledujeta posnetek.

MIA:

No, lepo da ti je uspelo. Zdaj lahko začnemo.

MILA:

Pa kdo ve, kaj se zunaj dogaja?

MIA:

Pojma nimam. Malo je čudno, da nekdo začinja protest ob tej uri.

JANUS:

O, Mia – kdo se bo pa poročil?

MIA:

Dolga zgodba! Popoldne so oddali dvorano za poroko, ampak je niso uspeli pospraviti, ker tehniki štrajkajo. Kakorkoli ... Malo pozornosti, prosim.

Cenjeni člani žirije, trije tedni ogledov so za nami, zdaj pa se moramo samo še odločiti, katera predstava si zasluži nagrado za Najboljšo evropsko predstavo.

KOVACH:

En aplavz za direktorico festivala – in za nas, seveda!

MILA:

Eno vprašanje – zakaj pa ni bilo glasovanja kot na Evroviziji, če je že vse drugo tako podobno?

KOVACH:

Mila, zelo neumna ideja.

MIA:

Beatrice, draga predsednica žirije, bi lahko začeli?

BEATRICE:

Uradno odpiram zaključni sestanek uradne žirije prvega Evropskega gledališkega festivala. Torej, v preteklih treh tednih smo si pogledali 45 predstav iz 52 držav. Vse sodelujoče države so same izbrale svoje predstavnike, ki so odigrali predstave tukaj v Bruslju. Imeli smo primere, ko sta po dve ali več držav na tekmovanje poslale koprodukcije, kar je po pravilih festivala dovoljeno, seveda. Podobno kot pri Evroviziji, so tekmovale države iz Evropske unije in tudi druge države, kot so: Andora, Moldavija, Monako, Belorusija, Islandija, Balkanske države, Norveška, Lichtenstein, Švica, San Marino, Azerbajdžan, Gruzija, Armenija, Turčija, Kazakstan, Izrael ...

JANUS:

Ne pa Palestina!

KOVACH:

Pa dobro, saj vemo, kdo je sodeloval, no!

BEATRICE:

... Ukrajina in Velika Britanija. Rusija ni bila povabljena.

ZOH:

Izpustila si Vatikansko stand up komedijo. Precej zabavna zadeva.

BEATRICE:

Pardon, to sem spregledala, Vatikan je tudi sodeloval, seveda.

JANUS:

Zakaj sta na primer Kazakstan in Azerbajdžan dela Evrope ne pa Alžirija in Maroko? Ne razumem te logike.

VIA:

Zaradi plinovoda, zakaj.

BEATRICE:

Pa saj nismo mi izbirali držav, Evropa je pač to, kar je določil odbor.

JANUS:

Kateri odbor?

BEATRICE:

No, odbor ... Mia, prosim ...

MIA:

Richard je predsednik Upravnega odbora festivala ...

ZOH:

In predsednik Evropskega parlamenta, ne pozabimo.

MIA:

Seveda. On je določil sodelujoče države ...

KOVACH:

Lepo, trinog si je izmislil festival in tudi izbral sodelujoče države. Krasno.

BEATRICE:

Prosim za malo pozornosti, fantje. Na tem festivalu podeljujemo samo eno nagrado in sicer nagrado za Najboljšo evropsko predstavo ...

MIA:

In sicer 100.000 € javnih sredstev in NFT trofejo.

BEATRICE:

Pred nami je veliko odgovornost. Danes moramo določiti zmagovalca – cela Evropa čaka na našo odločitev.

Mila prasne v smeh. Mia jo strogo pogleda. Mila se za trenutek umiri, nato jo ponovno popade smeh. Janus in Kovach se ji pridružita.

GROTOWSKI :

Predlagam, da našo diskusijo prenašamo v živo! Bodimo revolucionarni in naredimo ta proces popolnoma transparenten.

Tišina.

MIA:

Predlagate, da naj bi prenašali video, v živo? Prenos našega pogovora?

GROTOWSKI :

Tako je.

BEATRICE:

Mislím, nikoli še nisem slišala, da bi bil kakšen posvet žiriije odprt za javnost.

ZOH:

Zelo demokratično! To bi res lahko naredili! Hvala, Grotowski, za izvrstno idejo!

VIA:

Daj no, Zoh! Ti ne poznaš gledališčnikov. Ubili bi nas.

BEATRICE:

Poleg tega bi ne bi bili tako iskreni, če bi vedeli, da nas snemajo.

GROTOWSKI :

Se tvoje mnenje spreminja glede na to, kdo te posluša?

BEATRICE:

Ne, to ne. Ampak saj veš, kako to gre. Včasih znamo biti kar grobi. In če nas bodo snemali ne bomo tako odkriti.

KOVACH:

Nobene žirije še niso prenašali, zakaj naj bi začeli zdaj?

ZOH:

Glejte, vem, da nisem ravno gledališki ekspert, ampak kaj ne bi gledališka skupnost želela vedeti, kaj si mislimo o njihovih predtavah? Saj ne bomo razpravljali o čisto vseh, samo o ožjem izboru. In te predstave so bile vse dobre.

JANUS:

No, to bomo še videli.

VIA:

Nočem, da me snemajo.

ZOH:

Saj lahko sediš izven kadra!

GROTOWSKI:

To je prva izvedba Evropskega gledališkega festivala. Človek si ne bi mogel zamisliti boljše priložnosti, da postavimo nov standard. Gledališki ustvarjalci in občinstvo si zaslužijo vedeti, kaj mislimo o njihovem delu.

MILA:

Mogoče se sliši čudno, ampak meni je ideja všeč. Zakaj pa ne?

ZOH:

Točno. Zakaj ne?

VIA:

Jaz se ne grem tega. Ni bilo v pogodbi!

MIA:

Via ima prav, mucki. Tega nismo predvideli ... Pa tudi ne bi bilo izvedljivo - ne moremo postaviti opreme v tako kratkem času.

VIA:

Nočem postati zvezda resničnostnega šova!

KOVACH:

Ti bi si morala ustvariti OnlyFans račun, evropsko občinstvo bi bilo noro nate, Via!

MIA:

Nobenega prenosa ne bo. In to je to. Beatrice, nadaljuj, prosim.

BEATRICE:

Dobro ... Mislim, da moramo najprej uporabiti metodologijo *via negativa* in izločiti vse predstave, ki iz katerega koli razloga ne morejo najboljše predstava. Nato pa glasujemo med preostalimi predstavami.

JANUS:

Oprostite, ampak ali se lahko samo za trenutek ustavimo in premislimo, kaj v resnici počnemo. Imamo Evropski gledališki festival, ki ga je ustanovila Evropska unija, kjer lahko sodeluje tudi Gruzija, da ne omenjam Izraela, in trenutno imamo ožji izbor predstav, na katerem so kar tri države, ki niso članice EU - Turčijo, Veliko Britanijo in Ukrajino - medtem, ko smo izločili Danski muzikal ...

VSI:

Pa ne že spet!

JANUS:

... prekrasno zgodbo, ki jo je režiral Thomas Vinterberg, kjer so igrale zvezde kot so Nicolaj Coster-Waldau, Viggo Mortensen, Helena Christensen, Mads Mikkelsen. Lars Ulrich je v živo igral bobne, glas na posnetkih pa je prispeval Lars Von Trier! Kako smo lahko izločili "Malo morsko deklico 6," ki je bila v vseh pogledih izjemna!

VIA:

Glasba je bila grozna.

BEATRICE:

O tem smo že govorili, Janus.

KOVACH:

Že vsaj petkrat.

MILA:

Mogoče bi lahko dodali Dansko predstavo v ožji izbor?

VSI:

Ne!

GROTOWSKI:

Moram priznati, muči me kronična nespečnost, ampak med "Malo morsko deklico 6" sem se naspal kot še nikoli!

MIA:

Janus, ničesar ne bomo dodajali. Beatrice, prosim.

BEATRICE:

Dobro ... Torej ožji izbor ostaja enak kot včeraj, glede na to, da so bile tri predstave, ki smo si jih ogledali danes precej povprečne.

VIA:

Ne povprečne, grozne!

MIA:

Samo trenutek, Richard kliče! Živijo, Richard ... Da, seveda. Samo trenutek. Srček, lahko, prosim.

Mia preda telefon Edenu, ki video klic poveže s projektorjem.

RICHARD: *(Prek video klica.)*

Pozdravljeni ... Hotel sem vas pozdraviti, preden začnete ... ampak me moji varnostniki niso spustili v gledališče. Neki protokoli ob protestih. Bomo že uredili ... Skratka, hotel sem vam povedati, da je pred vami resnično pomembna naloga. Izberite pazljivo, saj imate prihodnost Evrope v svojih rokah!

Milo ponovno popade smeh. Mia jo grdo pogleda.

MIA:

Hvala, Richard. Richard, se slišimo?

Mobilni signal prekinja.

RICHARD:

Ne slišim vas ... Pridem takoj, ko bom lahko!

Eden s telefonom išče signal po prostoru.

EDEN:

Zmanjkalo je signala. Tudi wi-fi ne dela.

Predstava št. 1: EVROPSKI BOLNIK (Velika Britanija)

BEATRICE:

Dobro, lotimo se dela. Prva predstava na seznamu je

"Evropski bolnik", "The Sick Man of Europe", predstava iz Velike Britanije, ki obravnava Brexit.

Kratek video posnetek izrezkov iz predstave "Evropski bolnik".

KOVACH:

Saj je bila kar smešna predstava, ampak zelo pretenciozna, vse te dolge debate o sužnjelastništvu, imperializmu, kolonializmu ... preveč je bila didaktična in "woke". So bili pa igralci srčkani.

ZOH:

Meni je bilo všeč, kako so se izognili kulturni apropiaciji. Britanci so danes verjetno najbolj multikulturna država v Evropi.

EDEN:

Ja, pa kaj še.

Mia grdo pogleda Edena.

KOVACH: *(Posmehujoče.)*

Za vloge invalidov so vzeli invalide, za vloge avtističnih likov so vzeli avtiste ...

JANUS:

In ne pozabimo na LGBT igralce za LGBT vloge.

MIA:

Predstava je bila res inkluzivna, ampak mogoče to ni ravno umetnost? Je tak pristop h gledališču sploh pravi?

BEATRICE:

Gre za enake možnosti, Mia!

GROTOWSKI :

Kaj pa veliki K, če smem?

BEATRICE :

Misliš kvir?

GROTOWSKI :

Ne. Kakovost.

BEATRICE :

Kakovost tukaj ni važna. Predstava je lahko vrhunska tudi zaradi njene inkluzivnosti.

JANUS :

Dober igralec lahko igra kogarkoli.

GROTOWSKI :

Točno. To je celotna narava igralskega poklica. To je umetnost igre! Lahko igraš nežno cvetlico, bojevitega čmrlja, homoseksualno Pepelko ali invalida. Igraš lahko katerikoli lik, ki si ga zamisliš. To je celoten smisel umetniškega ustvarjanja. Umetnik je dolžen biti zvest le svoji umetnosti. Veliki K, da. Kakovost.

ZOH :

Samo malo. Se pravi, da se kar naenkrat spet strinjamo s tem, da je "blackface" princip OK?

GROTOWSKI :

Ne, Zoh, to je čisto nekaj drugega.

MILA :

Jož, kaj so že bili tisti črni ljudje v predstavi? Ta scena je bila za crknit! Princ, ki je prdel, medtem ko se je opravičeval izvornim ljudstvom Avstralije za zaslužnjevanje –

Kako jim je bilo že ime.

EDEN:

Aborigini.

MILA:

Ja, točno Origini ... Haha! Originalno ljudstvo. Za crknit smešno! In prdel je ves čas med govorom. Kako je igralec to sploh izvedel.

EDEN:

Ab-

MILA:

Prosim?

EDEN:

Niso Origini, ampak Aborigini.

MILA:

Dobro, ampak to ni bistveno. Bistvo je prdenje.

GROTOWSKI:

Bistvo je, da je ta predstava lepo pokazala, kako je Velika Britanija prehodila pot od kolosalnega imperija do kolosalne napake - Brexita. Dobro se je čutil razpad starega sistema, ko je mladi protagonist izgubil vse, s čimer so ga vzgojili - razredno pripadnost, tradicijo, cerkev, občutek večvrednosti, spolno identiteto in občutek za orientacijo. Ampak glavni problem predstave je bil, da je temeljila na govoru, besedah in da je zapostavljala učinkovito gledališko uprizoritveno govorico.

JANUS:

To! Grotowski, hvala. To je težava večine sodobnih predstav evropskega gledališča - besede, besede, besede! Izčrpujoče!

Tako kot ta debata. Dolgčas. A kdo od vas vidi to predstavo kot najboljšo na festivalu?

Tišina.

V redu, torej se strinjamo. Lahko jo črtamo s seznama in gremo naprej.

MIA:

Tako je.

BEATRICE:

Čakajte. Ne moremo kar tako na hitro odpraviti te predstave.

KOVACH:

Zakaj ne?

BEATRICE:

Režiserka je ženska, temnopolta in lezbijka.

GROTOWSKI:

In ti zdaj hočeš, da pomolzemo to sveto kravo?

BEATRICE:

Oh, Grotowski, to je bilo izjemno seksistično.

JANUS: *(Zbadljivo.)*

Bilo je tudi mizogino, rasistično in homofobno – vse v eni izjavi. Bravo, gospod Grotowski, triperesna deteljica!

KOVACH:

Je tudi muslimanka? V tem primeru imamo poker, Grotowski!

BEATRICE:

Odvratni ste.

KOVACH:

Dajte no, sprostite se vsi skupaj!

MIA:

Vidite, ravno zaradi takih izjav ne moremo imeti video prenosa!

GROTOWSKI:

Drage dame, samo malo sem poduhovičil. Beatrice, res si utelešenje politične korektnosti.

VIA:

Strinjam se z Beatrice. V ožjem izboru sta samo dve režiserki in Aby Omi je res dobro zrežirala to predstavo.

ZOH:

Aby Omi je tudi edina temnopolta režiserka izmed vseh prijavljenih predstav. Mislim, da to veliko pove o stanju v evropskem gledališču.

MIA:

No, ne moremo podeliti nagrade samo zaradi nekogaršnjega spola, spolne usmerjenosti ali etničnega porekla.

BEATRICE:

Tako kot tudi ne moremo nagraditi nekoga samo zato, ker je star bel moški.

JANUS: (*Beatrice, zbadljivo.*)

Kaj pa mlad bel moški?

MIA:

Iščemo najboljšo evropsko gledališko predstavo. Nismo ne politična niti socialna komisija. Predvsem pa nismo odgovorni za stanje evropskega gledališča, Zoh.

MILA:

Aby Omi je tako kul. Na temnopoltih ljudeh vse izgleda tako dobro. Katera koli barva, kateri koli stil, vse jim paše. In kako dobro pojejo! So dobri športniki. V vsem so boljši od belcev ...

MIA:

Mila, prosim te.

MILA:

No dobro ... Razen v smučanju.

MIA:

Mila, vrnimo se k temi.

MILA:

OK. Nisem razumela, zakaj je imela predstava naslov "Evropski bolnik".

GROTOWSKI:

Po 500 letih prevlade je Otomanski imperij ... se pravi Turški imperij padel. In takrat so Rusi Turčijo označili za "Evropskega bolnika".

MILA:

Rusi, Turki, Angleži. Zveni kot teorija zarote.

GROTOWSKI:

Mila, v tej predstavi avtorji namigujejo, da je novi evropski bolnik Velika Britanija. Da je konec Britanskega imperija. Metaforično, seveda.

EDEN:

To ni metafora. Brexit je bil samomor države. Oprostite za prekinitev.

MIA:

Prosim. Nadaljujmo z Ukrajino.

BEATRICE:

Ne, ne moremo še naprej. Nismo se še odločili, če smo ubili Veliko Britanijo ali ne.

MIA:

Ampak saj je nihče zares ne podpira.

MILA:

Nihče pa tudi ni zares proti.

VIA:

In ne pozabimo na našo podporo režiserkam!

ZOH:

Bomo glasovali?

BEATRICE:

Dobro, glasujmo.

(Mila, Zoh, Via, Beatrice in Grotowski glasujejo za, Kovach in Janus glasujeta proti.)

BEATRICE:

5 glasov za, 2 proti. Velika Britanija ostaja v igri.

MIA:

Oprostite, ljubčki, vi to resno – predstava o Brexitu? Grotowski, pa saj ste rekli, da je bila predstava pregostobesedna in da ji je manjkal veliki K!

GROTOWSKI :

Sem.

MIA:

Torej zdaj glasujete proti svojim načelom? Poznam vas že leta in kaj podobnega se še nikoli ni zgodilo. Zakaj zdaj? Kaj se je zgodilo? Je skupinski val ljubezni do manjšin prevzel vašo zdravo pamet?

GROTOWSKI :

No ... Predstava je imela svoje zanimive trenutke.

MIA:

Zanimive trenutke? Ah, dajte no. Sami ste rekli, da temna polt lezbične režiserke še ne pomeni, da je tudi dobra pri svojem delu.

GROTOWSKI :

Prav. Dobili ste me, Mia. Priznam. Bil sem v precepu. Moral bi glasovati proti.

BEATRICE: *(Zbadljivo.)*

Torej, Grotowski, se vaše mnenje spreminja glede na to s kom govorite?

MIA:

In Beatrice, kot predsednica žirije ni prav, da vsiljujete svoje osebne poglede ostalim članom.

Čeprav vsi obožujemo Aby Omi, se mi zdi, da ste nerazumno pristranski. Vaša dolžnost je predstavljati celotno evropsko gledališko sceno in ne zgolj dela ali manjšine.

Tukaj smo zato, da izberemo najboljšo evropsko predstavo in to zagotovo ni bila ta, kajne, gospod Grotowski?

GROTOWSKI :

Ne.

BEATRICE:

Mislím ... Hočem reči ... Nekako moramo res skrajšati spisek predstav, da bi prišli do tistih res izjemnih. Se pravi, če Grotowski in jaz glasujeva proti, potem imamo tri glasove za in štiri proti, kar pomeni, da smo ravnokar ubili Veliko Britanijo.

ZOH:

Kaj se je ravnokar zgodilo?!

MIA:

Navsezadnje pa država, ki je izdala Evropsko unijo, ne more zmagati na prvem Evropskem gledališkem festivalu.

BEATRICE:

Gremo naprej, k naslednji predstavi, Ukrajina.

MILA:

Nagrado bi morali dati Aby Omi.

Predstava št. 2: AJAKS (Ukrajina)

Kratek video posnetek izrezkov iz predstave "Ajaks".

MIA:

Ukrajinska sodobna priredba Sofoklejevega "Ajaksa" je bila ritualistična predelava stare grške klasike. Surova, energična ... na trenutke tudi skrivnostna.

KOVACH:

Na začetku sem mislil, da gre za nizozemski nogometni klub Ajax, ali pa za detergent za pranje perila.

ZOH:

Kovach, šaljivec, kot vedno.

GROTOWSKI :

"Ajax" je romaniziran prepis. Izvorno ime je bilo "Aiai", onomatopeično za objokovanje.

MILA:

Gospod Grotowski, a ste v redu?

GROTOWSKI :

Ah, pozabi.

BEATRICE:

Bila je dobro zrežirana zanimiva starodavna zgodba o izdaji med vojaškimi generali iste strani. Pri ukrajinski postavitvi pa je bilo izjemno to, da je namesto, da bi se osredotočala na Rusijo, kritični pogled usmerila v voditelje lastne vojske in pri tem razkrila pretresljivo tragedijo boja za svobodo.

To je tisto, k čemur bi umetnost vedno morala stremeti – k razkrivanju resnice, četudi je za koga kdaj neprijetna.

JANUS:

Jaz ničesar od tega nisem videl v predstavi.

VIA:

Jaz tudi ne.

JANUS:

Samo pretiravali so s krvjo in črevi. Potem pa so dodali še malo moškega šarma v epskih prizorih bitk. Saj ne rečem, statisti so bili vsi kot Adonisi na steroidih, ampak to je bilo bolj ali manj vse.

KOVACH:

Ja! Kot nogometaši Ajaxa zgoraj brez.

VIA:

Glasba je bila dobra. Ampak glavni problem je v nerazvitih ženskih likih, kar je verjetno posledica dejstva, da so bili tako pisec, kot tudi režiser in dramaturg vsi moški.

ZOH:

Daj, no, Via. Igra ima samo dva ženska lika - Ateno, ki se pojavi enkrat in Tekmeso, Ajaksovo ljubico, ki je tudi majhna vloga!

VIA:

Tekmesa je mati Ajaksovega otroka! Mama ni nikoli majhna vloga!

GROTOWSKI:

Dogajanje so postavili v današnjo Ukrajino. Predstava je imela brutalen ritem, zaradi katerega je bila bližina vojne otipljiva. Lahko si čutil vojno v dvorani. Kot Arteaudovo gledališče krutosti ...

EDEN:

Ne pa ne!

GROTOWSKI:

Ampak ... v drugem delu so zašli v propaganda, se strinjam.

Eden odide.

MILA:

Mene je ta predstava čisto podrla. Čeprav nisem nikoli doživela vojne, je ta predstava pokazala, kako jebeno brutalna zna biti. Ko se je Ajaks ubil in ko je njegova kri škropila po celotni ukrajinski vojski. Zadelo me je naravnost v srce. Razfukalo mi je glavo.

KOVACH: *(Oponaša Milo.)*

Razfukalo mi je glavo, razfukalo mi je glavo ... Dajte no mir! To je bila propaganda. Hoteli so narediti vtis na Evropo, pa so stavili na stare eksotično psevdo-slovanske finte. Enako kot z njihovi Evrovizijskimi popevkami, polnimi pompoznega mysticizma.

Zafrkljivo oponaša Ukrajinske Evrovizijske pesmi. Žirantje se zabavajo.

VIA:

Strinjam se s Kovachem, stereotipi vse naokrog.

JANUS:

Tako je. Ta cesar je več kot očitno gol, računajo na sočutje zaradi vojne.

MILA:

Jaz nisem videla nobenega golega cesarja ...

ZOH:

Samo malo! Si vsi zatiskamo oči? To je Ukrajina. Kakšno predstavo pa ste pričakovali na tem festivalu od države, ki v tem trenutku preživlja vojno?

KOVACH:

Daj, no. Njihov predsednik je komedijant. Ta poteza je bila skrbno načrtovana. Računajo na zmago iz sočutja. Tako kot so nazadnje zmagali Evrovizijo.

MILA:

Jaz sem sočutna! In mislim, da bi jim morali dati nagrado. To je država, ki se spopada s čisto pravo vojno. Morali bi narediti tako kot Evrovizija.

ZOH:

Ne gre za sočutje, Mila. Gre za kolegialnost. Povejte, bi kdorkoli od nas šel v Ukrajino v prve bojne vrste? Bi se kdo boril za njihovo svobodo? Kot na primer George Orwell v Kataloniji ali Susan Sontag v Bosni? Bi kdorkoli v Evropi danes tvegale svoje življenje za Ukrajino? Ne. Zato pa jim dajmo vsaj festivalsko nagrado.

BEATRICE:

Dobro. Glasujmo!

Mila, Zoh in Beatrice glasujejo za, Kovach, Janus, Grotowski in Via glasujejo proti.

BEATRICE:

4 proti, 3 za. Ubili smo Ukrajino, gremo naprej.

Eden se vrne.

EDEN:

Protest pred gledališčem se stopnjuje. Zažgali so nekaj avtov in zunaj kar mrgoli policije. Naredili so obroč okoli gledališča in aretirali nekaj protestnikov.

GROTOWSKI:

Proti čemu pa protestirajo?

EDEN:

Slišal sem jih kričati nekaj kot "Za Arteauda se borimo, svobodo gledališča si želimo!" in pa "Za gledališče! Osvobodimo institucijo, naredimo revolucijo!"

MIA:

Revolucijo?

MILA:

OK, kdo je ta Artaud?

GROTOWSKI:

Vizionarski francoski gledališčnik iz začetka dvajsetega stoletja.

MILA:

Hvala, gospod Wikipedia. In kaj je z njim?

EDEN:

Gledališče je naš vsakdanji kruh. Predstava, ki mora nahraniti umetniške čute vseh ljudi. Če literarne mojstrovine ne dosežejo več ljudstva, je to zato, ker jih ponujajo v oblikah, ki niso več v skladu s potrebami današnjega časa.

MILA:

Ehm ... In kaj hočeš povedati s tem?

GROTOWSKI:

To je parafraza iz Artaudovega temeljnega dela "Gledališče in njegov dvojnik."

KOVACH:

Dobro, koga briga? Gremo naprej.

MILA: (Edenu.)

Hvala, knedelček. Nazaj na delo. Bo že policija uredila vse potrebno.

Predstava št. 3: GOZDNA PESEM (Poljska)

BEATRICE:

Naslednja je Poljska, resnično edinstvena predstava!

Kratek video posnetek izrezkov iz predstave "Gozdna pesem".

Gozdna pesem, Lešny duch, drama edinstvene Lesie Ukrajinke, prve ukrajinske dramatičarke iz devetnajstega stoletja. Pravi biser svojega časa. Plodovita pisateljica, pesnica in aktivistka, svojo prvo pesem je napisala pri osmih letih! Tako kot jaz!

KOVACH:

Pomiri se, Beatrice, ne padi zdaj v enega tvojih feminističnih transov.

MIA:

Kovach, srček, precej neznosen si.

BEATRICE:

Všeč mi je bila odločitev, da predstavo odigrajo zunaj, sprehod po gozdu je bil tako romantičen.

VIA:

Ta predstava ni bila samo romantična, bila je orgazmična!

BEATRICE:

Klasična slovanska pripovedka na slušalkah, razni gledališki pristopi, vonjave, igra senc. Pri tej predstavi je bilo moč čutiti, da je narava ženska. Bilo je kot da smo se vrnili v maternico matere Gaje in plavali v amniotični tekočini. Vseobkrožujoča toplina je odzvanjala zaščitniško prisotnost jajčnikov narave, ki so nas vabili, naj se povežemo z njeno izvorno žensko modrostjo.

Kovach jo zbadajoče oponaša.

MIA:

Dobro, Beatrice ... Predstava je res lepo poudarila sodobne ekološke izzive in podnebno krizo.

MILA:

Meni so bili vseč tudi plesalci.

KOVACH:

Ampak ti niso bili slečeni, Mila ...

MILA:

Niso. Joj, pa lutke ptičev, ki so nenadoma začele spuščati bombice dreka na ljudi. To je bilo tako kul, čisto nek drugi nivo! Trš! (*Oponaša, kako ji raznese glavo.*)

MIA:

Joj, to s ptiči je bilo malo pretirano. Kar zaskrbelo me je za našega dragega Grotowskega, ko ga je zadela ena od bombic naravnost v glavo. Vseeno je bila to res izjemna predstava. Eko-gledališče v najboljši možni obliki.

GROTOWSKI:

Dobesedno izkustveno eko-gledališče!

Janus in Kovach globoko zavzdihneta.

MILA:

Ja! Ja! Ja! Dajmo jim nagrado! To je bila najboljša predstava! Ljudje, a se zavedate, da bodo do leta 2160 veverice izginile iz Finskih gozdov?

JANUS: (*Cinično.*)

O, ne! Konec je z nami!

KOVACH: (*Mili.*)

Se hecaš?!

MILA:

Ne, brala sem o tem.

KOVACH:

Kje? A na Instagramu?

MILA:

Ja! Si tudi ti to videl?

ZOH:

Varstvo okolja je izjemno pomembno. To sporočilo smo poskušali zamen spraviti do ljudi prek Evropskega parlamenta. Ta predstava pa je nagovorila ljudi in dejstvo je, da je v resnici največ odvisno od ogljičnega odtisa posameznikov.

JANUS:

Zoh, zveniš kot kak EU dokument! Demagoško!

KOVACH:

Mojim najstniškim hčerkam bi bila predstava zelo všeč, sinu pa ne preveč.

GROTOWSKI:

Moja hčerka bi bila navdušena. Navsezadnje je zagrizena eko aktivistka.

JANUS:

Se iz protesta lepi na slike po galerijah?

GROTOWSKI:

Enkrat se je zalepila na Sandra Botticellija v Firencah.

JANUS:

Joj, najneumnejši protest v zgodovini človeštva!

GROTOWSKI:

Se strinjam!

KOVACH:

Je še vedno zalepljena na Sandra?

VIA:

To sploh ni neumno. Tudi jaz bi se morala na kaj prilepiti!

KOVACH:

Via, prilepi se name, jaz sem mojstrovina.

VIA:

Idiot! ... Mojemu sinu bi bili vseč neo-klasicistični plesni vložki pri tej predstavi. Obožuje umetnost. Nežna duša – prenežna za moj okus.

JANUS:

Kaj hočeš reči?

VIA:

Upam, da ni gej!

JANUS:

Via, umetniki si ne bi smeli dovoliti takih pripomb! To je popolnoma neprimerna izjava za izobraženo žensko.

VIA:

Daj, no! Hecala sem se. Vi fantje se lahko zafrkavate, ženske se pa ne smemo?

JANUS:

Kar nekaj!

VIA:

Moji hčerki, po drugi strani, pa predstava ne bi bila vseč. 18 let ima in zanima jo biologija. Ona je ta pametna v družini!

MIA:

Moj sin vedno zadrema v gledališču. Verjetno je to obrambni mehanizem, ker je videl preveč predstav in se mu zdaj avtomatično zaprejo oči, ko se luč v dvorani ugasne.

JANUS:

To se je tudi meni zgodilo pri tej predstavi!

VIA:

Daj no, Janus. Saj ni treba, da so vse predstave dinamične in polne akcije.

KOVACH:

Po moje je bila to predstava za otroke! Pravzaprav – maska me je spominjala na moje hčerke, ko se igrajo kozmetični salon. Ne moremo nagraditi predstave za otroke.

VIA:

Koliko hčera pa imaš?

KOVACH:

Tri, stare so 14, 13, in 12 let.

VIA, BEATRICE, MIA:

Uau.

KOVACH:

Sin pa jih ima 11.

VIA, BEATRICE, MIA:

Uau.

BEATRICE:

Tvoja žena je res pogumna.

VIA:

Grotowski, vi imate samo eno hčerko?

GOTOWSKI:

In sina. 32 let. Zaenkrat še ni zalepljen na nobeno sliko.

VIA:

Vnuki?

GOTOWSKI:

Še ne, upam, da pridejo.

VIA:

Janus, otroci?

JANUS:

Brez otrok.

VIA:

Mož?

JANUS:

Brez moža. Zoh?

ZOH:

Brez žene, brez moža, brez otrok. Na tem planetu.

MILA:

Zanimivo ... A veste, da je to naš prvi osebni pogovor v treh tednih. Jaz tudi nimam otrok.

KOVACH:

Seveda. Zakaj bi imeli otroke v svetu brez veveric, Mila. To nima nobenega smisla, ne!

MILA:

Točno tako!

ZOH:

Poljski gledališčniki imajo prav, moramo poskrbeti za okolje. Veste, da je največji evropski onesnaževalec ravno Poljska termoelektrarna. Sledi pa ji kar šest nemških.

JANUS:

Zato, ker so se znebili jedrskih elektrarn! Zeleni kreteni. Zdaj se pa vozijo naokrog z električnimi avti na premog!

MILA:

In zato je ta predstava pomembna, o okolju moramo več govoriti!

JANUS:

Jož, dajte že mir s tem okoljem! Naj vas spomnim, da se Evropska unija ni začela s skupino liberalcev, ki so v rožnem vrtu lepili "woke" slogane po spletnih platformah in se ukvarjali z nesmiselnim kliktivizmom. Zgrajena je bila na premogu. Njeno prvo ime je bilo ...

GROTOWSKI:

The International Authority for the Ruhr. Mednarodna oblast za Porurje.

VIA:

Veš zakaj za Porurje?

MILA:

Nimam pojma.

VIA:

Zaradi premoga.

JANUS:

V bistvu je bilo drugo ime za Evropsko unijo ...

GROTOWSKI:

European Coal and Steel Community - Evropska skupnost za premog in jeklo.

JANUS:

Ste opazili, kako nikoli ni bila "Evropska skupnost za čist zrak"? Gospodarska rast in prijaznost do okolja ne gresta skupaj. Moj oče si ni zgradil svojega bogastva s skakljanjem po gozdovih ampak z vodenjem ene najboljših evropskih jeklarn. Naj Ukrajini pošljemo semena za marjetice ali raje tanke in vojaško podporo. Mislim - puške, granate, rakete in droni niso ravno iz recikliranega papirja. Eko vojna ne obstaja - in če se sprašujete, če je vojna en velik biznis - seveda je. In ta Poljska predstava ne razume prav ničesar od tega. Popolnoma so zgrešili poanto.

KOVACH:

Sploh pa globalno segrevanje ne obstaja. Tega ne verjamem. Preprosto prihajamo iz ledene dobe, tako kot že ničkolikokrat v zgodovini našega planeta. Dajte no, resno mislite, da bi ekonomisti in bankirji pustili, da gre vse v maloro? Ti politiki, ki se naokoli prevažajo v zasebnih letalih tega zagotovo ne bi počeli, če bi bilo to res slabo. Oni imajo vse podatke in vedo, da stvar ni resna. In to je preprosto to.

VIA:

Dajta, no. Ekoloških težav ne moremo zanikati! Ampak pravi problem je sledeč - elite ekološko krizo izkoriščajo v svojo

korist. Izjemno dobri so v zavajanju ljudstva in ščuvanju posameznih skupin ene na druge.

Želijo, da bi se počutili krive zaradi okolja in s tem preusmerjajo našo pozornost, medtem ko za našimi hrbti vladajo svetu. Oni so vsega krivi. Mislim resno, to je vse del njihovega velikega Zionističnega načrta, kako podjarmiti zahodni svet. Enako je kot pri cepivih proti covidu!

MIA:

Neumnost, draga Via! Zberimo se, vrnimo se k predstavi.

MILA:

Pred časom sem spoznala nekega tipa, ki je imel teorijo, da so reptili prevzeli svet. Povedal mi je, da so že nekaj svetovnih voditeljev zamenjali s kuščarji. Ampak mislim, da je bil na nečem.

BEATRICE:

Na čem? Na kuščarjih?

MILA:

Saj veš. Dekstrometorfan, rohipnol, rum.

BEATRICE:

Joj, Mila! Hecala sem se. Bog pomagaj.

EDEN:

Samo radikalna dejanja nas lahko zdaj rešijo!

ZOH:

O kakšnih dejanjih govoriš?

EDEN:

Gledališče, gledališče je lahko naša rešitev iz podnebne krize in vesplošne neumnosti, ki vlada svetu.

MIA:

Dobro, ne bodimo preveč filozofski, bučko. Naj te spomnim, da smo samo žirija na gledališkem festivalu. Beatrice?

BEATRICE:

Ja. Zresnimo se. Torej Poljska ostaja v ožjem izboru?

GROTOWSKI:

Ja, prosim. Poljska tako resno jemlje svoje gledališče. Gledališče je tam še vedno pomembno, njihove institucije so vzgojile vrsto pomembnih igralcev, režiserjev, dramatikov, scenografov, kostumografov in tako dalje. Ta predstava to dokazuje.

MILA:

Dajmo jim nagrado!

BEATRICE:

Čeprav ... želela bi si, da bi raje uprizorili Modro vrtnico Lesie Ukrajinke. Tam se ukvarja z norostjo kot obliko svobode, kar je res izjemen vpogled.

KOVACH: *(Zbadljivo.)*

Ha, norost je nekako moja tema! Beatrice, bi bila moja norost, moja svoboda?

BEATRICE: *(Vzkipi.)*

Kovach, to meji na spolno nadlegovanje! Me mogoče spolno nadleguješ? Ste vsi priča temu nadlegovanju? Ste videli to?!

Nastane neprijetna tišina.

BEATRICE:

Resno. Lesia Ukrajinka je vrhunska pisateljica in že tako ni veliko ženskih besedil na tem festivalu. Poleg tega je iz Ukrajine, kot že samo ime namiguje. Ukrajinsko predstavo smo

že črtali s seznama, ne moremo kar v nedogled ignorirati Ukrajincev. Janus, razumem tvoj pogled, ampak večini žirantov je bila predstava dejansko všeč. Zaenkrat smo ubili Veliko Britanijo in Ukrajino, zato lahko rečemo, da Poljska ostaja v igri. Gremo naprej na Švedsko.

JANUS:

Glasujmo!

BEATRICE:

Moramo res?

MIA:

Taka so pravila.

BEATRICE:

Glasujmo.

(Mila, Zoh, Via, Beatrice in Grotowski glasujejo za, Kovach in Janus glasujeta proti.)

Pet proti dve, Poljska ostaja.

JANUS:

Taka si kot moja mama, Beatrice: "Janus, razumem tvoj pogled, ampak so še druge stvari, ki jih moramo upoštevati." Torej, ljudje, gremo naprej, ubijmo Švedsko in njihove finske savne!

Nenadoma zmanjka elektrike. Trenutek zmede. Žirijska izvleče telefone in si z njimi osvetli prostor.

MILA:

Kaj se je zgodilo?!

KOVACH:

Veverice so pregrizle kable!

MIA:

Srček, skoči pogledat, kaj je bilo. Prepričana sem, da je to samo začasno. Samo brez panike.

Eden odide.

BEATRICE:

Kaj zdaj?

MIA:

Nič, nadaljujmo. Bodo že popravili. Naslednja je Švedska, kajne?

Predstava št. 4: OTHELLO (Švedska)

KOVACH:

Dobro, gremo neposredno k bistvu, predstava o migrantih pač ne more biti najboljša predstava na uvodnem Evropskem gledališkem festivalu in to je to. Gremo naprej.

MIA:

Kovach, bonbonček, bodimo spoštljivi. Ne moreš tako govoriti!

ZOH:

In prav to je rekel.

MIA:

Dajmo, sončki. Potruditi se moramo, da ima vsaka predstava pravično obravnavno.

KOVACH:

Dajte no, ta Švedska poteza je več kot očitno izjemno dobro preiščljena. Ampak mi smo spregledali njihovo nakano. Švedska je mojstrica Evrovizije – od Abbe do Loreen ... Znajo zmagati v Evropi.

JANUS :

Česa tako absurdnega še nisem slišal v tej žiriji in verjemite mi, da je bilo že precej absurdnih trenutkov!

MILA :

Ampak predstava je bila totalno huda! Migrantski igralci so bili od povsod – iz Indije, Sirije, Afrike – celo iz Afganistana in Somalijske! To je totalno kul!

VIA :

Ne Mila. Tukaj se moram strinjati s Kovachem. Če se samo spomnim, kako so me bolela ušesa zaradi njihove etno-fusion glasbene podlage. Slišati je bilo kot da bi v mešalcu zmešalo Afriško, Arabsko in Indijsko glasbo. Glasbena nočna mora!

Elektrika se vrne. Žirija si oddahne.

MIA :

Ampak oprostite, sončki, ampak prav vsi ste glasovali, da to predstavo uvrstimo v ožji izbor!

VIA :

Ja, sem glasovala, ker nisem hotela, da bi me imeli za rasistko. Ampak predstava je bedna.

BEATRICE :

Via, to je nezaslišano. Jagova igra je bila izjemna, verjetno celo najboljša na celotnem festivalu.

MIA :

Vsekakor, draga. Izvrsten je bil.

GROTOWSKI :

Švedski Jago je bil zares zelo dober.

Eden se vrne.

EDEN:

Ni jasno kaj se je zgodilo. Zaenkrat so nas priklopili na pomožni generator.

MIA:

Hvala, zlato.

Kratek video posnetek izrezkov iz predstave "Othello".

KOVACH:

Malo sem razmišljal ... mislim, da je to definitivno pro-Palestinska predstava.

JANUS:

Pa to je neverjetno!

GROTOWSKI:

Kovach, si pijan?

KOVACH:

Palestina ima ambasado na Švedskem!

VIA:

Ne! Res?

BEATRICE: *(Zbadljivo.)*

Ampak mogoče pa res! Če pomislim je res malo čudno, da Švedi niso poslali svojega priznanega dramskega gledališča "Dramaten", kar bi bilo najbolj logično ob taki priložnosti. Namesto tega so poslali tale Gästteatren, njihovo priseljsko gledališče. Le zakaj?

JANUS:

In ... Beatrice od kod si že ti?

BEATRICE:

Na kaj namiguješ, Janus?! Judinja sem iz Izraela, ampak sem na strani Palestincev!

JANUS:

Vidiš, Kovach!

KOVACH: (*Vznemirjen.*)

Ste mogoče pregledali, kdo je financiral švedsko predstavo?! Utemeljeno namreč sumim, da ima Švedska tukaj Islamistične interese!

JANUS:

Pa to postaja iz minute v minute bolj absurdno, Kovach je presegel samega sebe! Mia, naredite že kaj!

MILA:

A Indijci so tudi islamisti? Sploh ne sledim več.

MIA:

Kovach, ljubček, ustavi se. Mislim, da bi morali vsi prisluhniti, kaj ima na to temo povedati Zoh. Zoh?

ZOH:

Meni je bilo zanimivo, kako so na nek poseben način izpostavili razredne razlike. Na primer – zakaj je Jago, dobro preskrbljen meščan, prisilil revnega migranta Othella, da ubije Desdemono?

GROTOWSKI:

Bogati, ki zavidajo revnim. Zanimiv pogled!

MILA:

Točno! Jaz sploh ne razumem teh bogatašev in njihove obsedenosti z dragimi stvarmi. Zadnjič sem med dvema

predstavama videla v trgovini srajco - dobro bila je neka fancy trgovina, ampak vseeno - 2500 € za srajco! Bila sem totalno šokirana. Fak! Mislim, kdo si sploh kupuje take srajce!

JANUS:

Jaz.

MILA:

Kaj?

JANUS:

Jaz jih kupujem. No, moja mama mi jih kupuje. Meni so od nekdaj omogočili vse, kar se je dalo - poslali so me v internat v Švico, na Oxfordsko univerzo, na MBA študij na HEC Pariz. Poletja na jahtah, smučanje v Aspenu. Imel sem vse. Bil sem maziljenec, izbran za velike stvari. In jaz sem z veseljem sprejemal vse te ugodnosti. Glede na to, sem jaz Jago te predtave.

MILA:

Je ta srajca, ki jo nosiš stala 2500 €?

ZOH:

Janus, kako zaboga si se znašel v gledališču?! Mislim, bogataši se ponavadi izogibajo odra?

JANUS:

Teta me je navlekla, ko sem bil še otrok. Nenehoma me je vlačila po predstavah. Ko sem končal s šolanjem sem se na skrivaj prijavil na delovno mesto producenta pri majhnem neodvisnem gledališču. Kot je bilo pričakovati, je oče ponorel. Še zdaj se ga spomnim, kako je bruhalo iz njega: "Ta družina proizvaja orožje, mi smo orožarji, ne pa pedri!"

EDEN:

Jaz sem Desdemona ...

Vsi pogledajo Edena.

Bila je tako krhka, ko so jo Othellove roke zgrabile za vrat. Počutil sem se, kot da sem ona.

MILA:

A si transspolen, nebinaren ali spolno fluiden?

EDEN:

Ne, nisem! Igralka, ki je igrala Desdemono je bila izvrstna. Njena ranljivost je bila otipljiva, preprosto sem se povezal z njo.

KOVACH:

Ne me jebat!

MIA:

Čeprav bi si želela spodbujati odprto razpravo, bi prosila, če se lahko vrnemo k žiriranju. Sončki, čas teče. Medvedek, prosim ne prekinjaj nas.

KOVACH:

Se pravi, če je Janus naš Jago in če je tale tukaj Desdemona, to pomeni, da si ti naš Othello, Zoh!

Mia s kretnjami kaže Kovachu naj neha.

V bistvu imamo boljšo zasedbo kot Švedska predstava kar tukaj med žirijo!

Eden odide.

MILA: *(Se smeji.)*

Zoh, s tvojo prezenco bi bil hud Othello. In če bi jaz igrala Desdemono, se pripravi na gole scene.

KOVACH

In to je to, najboljša evropska predstava!

Zoh pogleda Kovacha in ne komentira. Dogajanje v na odru se ustavi, Zoh izstopi iz prizora.

ZOH:

Vprašajte kogarkoli, kaj vedo o Othellu in kaj vam bodo rekli? Omenili bodo njegov ebenovinast odtenek. Črn je. Ne bodo se spomnili zaljubljenega junaka, ljubosumnega moža ali morilca svoje ljubezni. Ne, določa ga njegova polt. Ne samo tukaj, ne samo zdaj. V Evropskem parlamentu pogosto poslušam opazke kolegov poslancev, ko se name obračajo z nadimkom Othello. Dejstvo, da so moje korenine zakopane globoko v evropski prsti sploh ni pomembno. In to vse odkar so očetovega prednika Yungo kot devetletnega otroka prodali v suženjstvo in ga leta 1742 pripeljali v London. Nato so ga oblastniki celo življenje premeščali, podarjali in mešetarili z njim. Iz Londona so ga premestili v Amsterdam, od tam so ga kot darilo poslali Nizozemskemu zdravniku, ki ga je prodal naprej Hamburški gospodi, ki ga je odstopila Danskemu kralju. Yungovega sina so nato kasneje prodali nazaj v London. Od Kopenhagna do Londona so tako moji predniki naredili cel krog in odiseja se je nadaljevala. Tudi materina stran družine je doprinesla k moji Evropskosti. Tudi oni so bili kupovani in prodajani po Španiji, Portugalski in nenazadnje Franciji. Jaz sem del evropske zgodovine in Evropa je del mene. Moja družina je zaznamovala evropska zgodovina, njene sence in verige. Kako bi lahko bil sploh karkoli drugega kot Evropejec? Ne bodo me poniževali. Ne dovolim, da me omejijo na stereotip, na simbol tujosti, samo zaradi barve moje kože.

Po monologu se dogajanje v prostoru nadaljuje. Eden vstopi v sobo, prinese vodo.

EDEN:

Protest je usmerjen proti vam. Proti celotnemu festivalu, pravzaprav. Protestniki vslikajo slogane: "Dajte nam žirijo, mi bomo sodniki!"

MIA:

To je nesmiselno. Ti to resno? Res protestirajo proti gledališki žiriji? Proti festivalu?

VIA:

Kdo bi zažigal avtomobile v protest proti debilni gledališki žiriji?!

JANUS:

Hvala, Via, za premišljeno opazko o naši inteligenci in relevantnosti.

GROTOWSKI:

Slišati je kot nekaj, kar bi napisala Ionesco ali pa Danil Harms.

MIA:

Protesti v Bruslju niso nič novega. Vedno je dovolj razlogov za vznemirjenje. Dajmo, sončki, pohitimo. Čim prej moramo zaključiti. Beatrice, lahko nadaljujemo, prosim?

BEATRICE:

Seveda. Nadaljujmo z razpravo. Predvidevam, da smo ubili Švedsko?

ZOH:

Ne, nismo je!

MIA:

Beatrice, naj žirija glasuje.

BEATRICE:

Razumem. Kolegi, glasujmo, prosim.

KOVACH:

Vsi pro-islamisti dvignite roke!

BEATRICE:

Kovach, prosim. Glasujmo.

Mila, Zoh, and Grotowski glasujejo za, Kovach, Beatrice in Via glasujejo proti. Janus se ne more odločiti.

BEATRICE:

Janus?

Janus glasuje proti. Kovach se razveseli, Zoh ga grdo pogleda.

Dobro. Ubili smo Švedsko, nadljudimo s Nemško-Francosko koprodukcijo Mefisto Klausa Manna.

Predstava št. 5: MEFISTO (Francija, Nemčija)

KOVACH:

Ampak njih smo izločili že včeraj.

BEATRICE:

"Mefista"? Ne. Nikakor ne.

VIA:

Seveda smo. Rekli smo, da jih moramo dati za zgled, da denar ne more kupiti strasti. Da potrebujejo še kaj več kot 3,5 milionski proračun za zmago.

JANUS:

Imeli so celo večji proračun kot "Mala morska deklica 6" in kar so pokazali je bila zelo povprečna predstava in niti ne prava koprodukcija. Koprodukcije naj bi pomenile sodelovanje med partnerjema in tole je bilo vse kaj drugega. Najeli so znamenitega režiserja, ki je postavil predstavo v Nemčiji,

nato pa so jo samo prenesli v Francijo s francosko zasedbo. Naredili so dve identični predstavi, ki jo prodajajo kot eno.

BEATRICE:

Vseeno pa je bila izjemno dobro odigrana ...

JANUS:

Tudi Richard tako misli, Beatrice?

BEATRICE:

Janus, ogaben si!

Kratek video posnetek izrezkov iz predstave "Mefisto".

GROTOWSKI:

To je bila preprosto najboljša predstava tega festivala. Brez dvoma. Seveda so imeli veliko denarja in vso podporo, ki so si jo lahko želeli. Ampak dejstvo, da sta se Nemčija in Francija združili pri ustvarjanju proti-nacistične predstave v času, ko se desničarski ekstremizem prebujala povsod okoli po Evropi, je izjemno pomembno. Tema predstave problematizira umetnika, ki je prodal svojo dušo fašistom za status zvezdnika.

KOVACH:

O čem to govoriš, Grotowski? Na festivalu smo morali gledati prvi del v Francoščini in drugi v Nemščini. Je to kakšno združevanje?

MIA:

Ta koprodukcija je zelo pomembna za Richarda.

GROTOWSKI:

Ta koprodukcija je pomembna tudi za Evropo.

MIA:

Gre za resnično zgodbo igralca Gustafa Gründgensa.

BEATRICE:

Kako lahko umetnik sploh postane marioneta politike oziroma še huje – orodje zatiranja.

JANUS:

Ne vem. Mogoče lahko pa Richarda to vprašaš!

BEATRICE:

Mia, to je mobing!

MIA:

Janus, zgodovina je polna umetnikov, ki so prostovoljno sodelovali z raznimi političnimi sistemi. Na primer – moj lastni dedek je bil med vojno operni pevec v okupiranem Bruslju. Ne samo, da je pel za naciste, tudi vohunil je zanje.

JANUS:

Mia, dobrodošla v klubu potomcev nacističnih kolaborantov. Moj dedek je med okupacijo prodajal orožje nacistom.

ZOH:

Obenem pa je zgodovina tudi polna umetnikov, ki so se upirali, od Ernesta Hemingwaya, Georgea Orwella in Anne Ahmatove ...

GROTOWSKI:

Marlene Dietrich, Bertold Brecht, Manni.

BEATRICE:

Ta predstava je opozorilo! Kar čutim ga v svojih žilah. Vsi sorodniki moje mame so končali v Auschwitzu. Moja babica je bila edina preživela. Po drugi svetovni vojni je svet rekel "nikoli več" in vendar se vse skupaj ponavlja.

KOVACH:

Ah, dajte no! Saj nismo leta 1923 ali 1939. Stvari ste napihnili do nerazpoznavnosti. Danes v Evropi ni nikakršnih bombandiranj, nobenih siren in nobenega Hitlerja po parlamentih. Desnica zmaguje preprosto zato, ker imamo prav. Kakšni fašisti neki! Ta predstava samo poskuša prestrašiti ljudi!

ZOH:

Ne Kovach. Poglej dejstva. Fašistične ali neo-naci stranke so v parlamentih po celi Evropi. Preberi si malo dnevne novice. Fašistična terminologija in ideologija je vsak dan bolj prisotna.

JANUS:

Dobro, razumem in se strinjam, ampak - predstava je bila bedna!

VIA:

Tudi mene ni ravno navdušila.

ZOH:

Veš kaj bo zares navdušujoče, da naslednji veliki diktator sploh ne bo politik ampak nek zadrogiran milijarder.

Trenutek tišine.

MILA:

Mene je pa predstava fascinirala - pol Francosko, pol Nemško, precej pikantno, erotično. Šarmantni *Français*, kot mehurčki šampanjca v kombinaciji s trdo močjo *Deutsch*, kot sila ob steno. Drück mich, drück mich fest!

KOVACH:

Stisni me, golo ob steno?

BEATRICE:

To sploh ne meji več na nadlegovanje! To je nadlegovanje!

KOVACH:

Kakorkoli, gospoda, že včeraj smo jih izločili. Potrebujem pavzo.

BEATRICE:

Ne pa jih nismo!

JANUS:

Dobro. V redu! Pa glasujmo.

KOVACH:

Glasujmo, glasujmo, glasujmo! Tudi Hitler je bil demokratično izvoljen. Demokracija ni nikakršna čarobna paličica.

GROTOWSKI:

Demokracija je globok evropski doprinos človeštvu. To je evropski ritual v antropološkem smilu. Ta ritual se je iz Evrope razširil po celem svetu. Da, vsekakor je nepopoln in seveda včasih zataji. Ampak vseeno živimo v svetu, ki temelji na vrlinah demokracije!

BEATRICE:

S tem v mislih, glasujmo.

Grotowski, Zoh, in Beatrice glasujejo za. Via, Kovach, in Janus glasujejo proti. Mila okleva.

Mila, pa saj ti je bil vseč tisti blond igralec?

MILA:

No ... Ne vem.

KOVACH:

Mia! Pozno je že in mi dodajamo predstave, namesto, da bi jih izločali. Ne razumem, kaj se gremo! Mila, dobro veš, da smo to predstavo že včeraj izločili.

MIA:

Oprostite, ampak ne moremo kar izločiti Francije in Nemčije, skupaj imata kar tretjino evropskega prebivalstva.

ZOH:

Skupaj predstavljata kar 41% evropskega gospodarstva ...

KOVACH:

A je to demografsko tekmovanje ali gledališki festival?

Mila se odloči in glasuje proti, Mia hitro preusmeri pozornost.

MIA:

Kaj, ko bi zaenkrat obdržali Nemčijo in Francijo v igri, Mila?

MILA:

No, prav ...

Kovach, Janus in Via razočarano zavzdihnejo.

KOVACH:

Lačen sem.

MIA:

Saj imamo rezervacijo za večerjo ob enih, ko tu končamo ...

VIA:

Do enih bom izstradala! Sploh pa je takrat prepozno. Že zdaj je prepozno za večerjo! Sploh pa ne morem mislit, če sem lačna!

GROTOWSKI:

Tudi meni je padel sladkor.

ZOH:

Tudi jaz ne bi imel nič proti kakemu grižljaju.

MIA:

Ampak Richard vas je želel povabiti v njegovo najljubšo restavracijo Le Chalet de Triomphe ... Ima dve Michelinovi zvezdici.

GROTOWSKI:

Našel sem svojo banano. Še dobro!

ZOH:

Mia, nekaj moramo pojest.

MIA:

Dobro, je sploh kaj še odprto ob tej uri?

EDEN:

Tukaj blizu je Afganski Kebab.

BEATRICE: *(Izbruhne.)*

Ne, ne, ne, ne, ne, ne! Ne bom jedla hrane, ki jo pripravljajo ljudje, ki na svoje ženske natikajo burke!

Trenutek tišine, vsi so zaprepadeni.

KOVACH:

Zame goveji kebab in pivo.

EDEN:

Ne strežejo alkohola.

KOVACH:

Fak.

VIA:

En veganski falafel zame!

BEATRICE:

Pa kaj je s tabo, Via? Falafel je veganski. Zakaj bi rekla veganski falafel? A ti misliš jest njihovo hrano?!

VIA:

Omake niso vedno veganske, pa sem imela občutek, da moram to poudariti.

BEATRICE:

Pa saj ne gre za veganstvo! ... Pozabi!

JANUS:

Jaz ne jem tako pozno.

MIA:

Dobro, pač nisi lačen!

JANUS:

Sem lačen, ampak sem na dieti!

MILA:

Zame en ribji hamburger, prosim.

EDEN:

Nimajo rib.

MILA:

Rakci?

EDEN:

Niti morske hrane.

ZOH:

Zame ene merguez, prosim.

MILA:

Kaj pa je to, Zoh?

ZOH:

Klobase.

MILA:

Ne jem svinjine.

EDEN:

To je halal restavracija. Nimajo svinjine.

MILA:

Dobro, potem bom pa to, kar je vzel Zoh.

GROTOWSKI:

Vam lahko ponudim eno dobro buteljko Sancerra?

EDEN:

Ob tej uri se ne da več kupiti alkohola.

GROTOWSKI:

Seveda, ampak jaz sprašujem za vino, ne za alkohol.

MIA:

Grotowski, nehajte. Nobenega alkohola!

Edenu.

Jaz bom dva kebaba, govejega in piščančjega v kruhu brez glutena, en falafel, Belgijski krompirček, dve baklavi, ayran in mešano solato. Ampak majhno, ker mi sicer prebava nagaja.

EDEN:

Sporočim Richardu, da odpovedujemo rezervacijo za večerjo?

MIA:

Nikakor ne! Zakaj le?

KOVACH:

Nikoli se ne bi mislil, da bo prvi Evropski gledališki festival nazadnje končal pri Talibanski instituciji.

Eden se vrne.

EDEN:

Nisem mogel iz gledališča zaradi protestov. Še naprej vztrajajo, da pridete ven.

MILA:

Koga briga! Kaj je z našim naročilom?

EDEN.

Poklical sem jih in so obljubili, da bodo hrano dostavili.

KOVACH: *(Zbadljivo. Objame Beatrice čez rame.)*

Beatrice, zdaj lahko posnamemo film *Kabul, mon amour!*

BEATRICE:

To je spolno nadlegovanje! Ne dotikaj se me! ... Mia!

MIA:

Kovach, bučko, daj mir, prosim te! Beatrice, nadaljujmo z delom, prosim te.

BEATRICE:

Naslednja je italijanska mojstrovina "Soldi, soldi", "Denar, denar."

Predstava št. 6: DENAR, DENAR (Italija)

Kratek video posnetek izrezkov iz predstave "Denar, denar".

JANUS:

Končno lep primerek gledališča, ki se ukvarja s ključnimi temami, narejeno pogumno in energično. Najboljša predstava festivala!

VIA:

Hecno, sem mislila, da ti je bila najbolj všeč "Mala morska deklica 6".

JANUS:

Mi je bila, ampak ste jo vi ubili! Tako da mi je ostala samo še ta krasna italijanska predstava na ožjem seznamu.

GROTOWSKI :

Res je bila močna! Izvrstno politično gledališče, izvrstno!

KOVACH:

Totalno Marksistično sranje.

JANUS :

Pravzaprav sploh ni marksistično. Kaj je marksističnega na predstavi, ki prikazuje, kako nadzor nad proizvodnjo droge in hrane, nadzira cel svet? Predstava zelo lepo prikaže, kako samo štiri korporacije obvladujejo celoten trg z žitom.

MILA:

Moj prijatelj mi je povedal, da bomo v prihodnosti jedli samo še laboratorijsko vzgojeno perutnino. Via, to boš lahko pa tudi ti jedla!

Vii gre na bruhanje.

Kapljica s stropa pade Kovachu na glavo. Sprva je le nekaj kapljic, nato začne s stropa puščati voda. Kovach burno odreagira.

KOVACH:

Pušča! O, ne, ne! Grotowski, udari me! Močno me udari, da se zbudim! A sanjam vse to sranje? Žirijo prvega evropskega gledališkega festivala v najbolj znanem gledališču v Bruslju ima za talce horda norih protestnikov. Brez hrane! Strop pušča! Žirija pa čaka, da jo reši skupina talibanov v kuharskih predpasnikih! Udari me, hitro!

Grotowski je zmeden, a mu vseeno ustreže in mu prisoli zaušnico.

Hvala, Grotowski!

MIA:

Srček, skoči po par veder, prosim. Ignorirajte to neznatno kapljanje, umaknimo se na del sobe, kjer ne pušča. Beatrice, nadaljujmo!

VIA:

Lovljenje dežja je naša prihodnost!

Eden prinese razna vedra in posode in jih podstavi pod kapljajočo vodo. Žirantje se s stoli prestavijo na suh del prostora.

GROTOWSKI:

Neverjetno je bilo, kako pogumno se je mlada italijanska dramatičarka lotila evropskih mafij, njihovih konfliktov in zavezništev ter skupnih interesov. Predstava jasno predoči dejstvo, da je denar od drog preplaval Evropo.

MILA:

Par mojih prijateljev je umrlo od predoziranja.

ZOH:

Moj brat preživlja triletno zaporno kazen zaradi razpečevanja mamil.

MIA:

Vrnimo se k Italiji, prosim.

KOVACH:

Ne morem razmišljati brez hrane, sploh pa z vsemi temi slapovi vsepovsod! To je neznosno.

MIA: *(Mii za trenutek popustijo živci.)*

Zakaj zaboga se ukvarjaš s tem nepomembnim puščanjem?! Pač glej v smer, kjer ne pušča!

ZOH:

Ste vedeli, da je igralec, ki je igral odvetnika mafijskega šefa ...

BEATRICE: *(Se namuzne.)*

Čedni latino ljubimec ...

MILA:

Tip, ki je bil podoben Albertu Di Maggiu, zmagovalcu Evrovizije! *(Vzdihne.)* O, amore mio!

ZOH:

Ja. Ste vedeli, da je udeležen v enem od italijanskih #metoo primerov? Zadeva se vleče po sodiščih že par let zaradi spolnega nadlegovanja soigralke.

BEATRICE, MILA, MIA:

Ne! O moj bog, ne! Zakaj?!

VIA:

Čakajte, ne moremo ubiti Italije samo zato, ker je nekdo mogoče naredil nekaj nespodobnega pred parimi leti!

BEATRICE:

Via! Držati se moramo najvišjih moralnih načel. Ne moremo podpirati spolnega nadlegovanja!

GROTOWSKI:

Nam lahko poveš mogoče kaj več, kaj se je dogajalo?

ZOH:

Soigralka ga je obtožila, da jo je po vaji obiskal v njeni garderobi, ko se je preoblačila in da jo je napadel in jo poskušal prisiliti v spolni odnos, a da mu je na srečo uspela zbežati. Igralec pa zanika, da bi naredil karkoli narobe in

trdi, da sploh nikoli ni bil v njeni garderobi in da je vsa zadeva prišla v javnost samo zato, ker je zavrnil njena dvorjenja. Prijavila naj bi ga iz maščevanja.

VIA:

Se pravi, nič še ni bilo dokazano.

BEATRICE:

Kjer je dim, je tudi ogenj.

MIA:

To res ne bi bilo dobro, če bi zmagovalec prvega Evropskega gledališkega festivala imel v svojih vrstah igralca z #metoo afero. Kako so lahko prijavili to predstavo?! Kaj so razmišljali?!

VIA:

A ste vi vsi znoreli? Če bi Italijani imeli kak problem s tem, bi ga lahko preprosto zamenjali. Očitno zanje to že ne predstavlja velike skrbi.

BEATRICE:

Dobro, Via, italijanska merila za spolno nadlegovanje so v najboljšem primeru vprašljiva.

JANUS:

Ta debata je zavila v popolnoma napačno smer! Predstava ne govori o spolnem nadlegovanju ampak o vplivu korporacij na naša življenja.

GROTOWSKI:

Mislím, da bi morali izločiti italijansko predstavo. Ne moremo tega narediti žrtvi.

VIA:

Oprostite, ampak kdo je tukaj zares žrtev? ... Sama sem preživela enega od teh sodnih procesov, ki se je vlekel leta. Igralka, ki je delala z mojim možem ga je obtožila spolnega napada. Primer je končal na sodišču in na koncu so ga oprostili. Ampak ne morete si predstavljati bolečin, ki smo jih pretrpeli. Otroka sta spraševala, kaj se je dogajalo ... Ves čas sva morala vse to pojasnjevati družini in prijateljem. Mož je izgubil službo umetniškega vodje in predavatelja na akademiji.

MIA:

No, ampak saj navsezadnje so ga le oprostili.

VIA:

Po treh letih! V tem času ni mogel delati v gledališču. Še danes dobi komaj kakšno ponudbo za delo ... In to zakaj? Ker je imel afero za eno noč s tisto frčafelo! Ona je hotela z razmerjem nadaljevati, on pa me ni želel pustiti zaradi nje. Pa ga je prijavila. Bomo zdaj mi dopustili, da postane italijanska predstava in ves trud na desetine ljudi žrtev nedokazanih obtožb?

BEATRICE:

Kaj pa, če je tale dvojnik Alberta Di Maggia dejansko napadel tisto žensko? Kaj pa potem? Jaz sem popolnoma prepričana, da jo je!

VIA:

V tem primeru je idiot. Ampak ne moremo zaradi govoric kaznovati celotne države. Sicer pa po zanj v tem primeru že poskrbelo sodišče. Resno – kdo smo mi, da odločamo o tem? Kakšno pravico imamo diskvalificirati nekoga smo na podlagi govoric?

BEATRICE: *(Razburjena.)*

Gre za primer na sodišču, ne samo za govorice! Ne moremo nagraditi predstave, ki ima v svojih vrstah spolnega

napadalca. Kako se bo počutila njegova žrtev?! Dovolj je bilo moškega šovinizma! Nezaželeni poljubi, potiskanje jezika v usta, roke na naših prsih in ritih in izsiljevanje spolnih odnosov! Če ga ne potegneš šefu, letiš iz službe! Dovolj je tega izsiljevanja! Ne, ne, ne, ne, ne, ne, ne! Dovolj je bilo! Če damo nagrado tej predstavi, bom odstopila z mesta predsednice žirije!

ZOH:

Beatrice, res te razumem, ampak Via ima tukaj prav. Moramo spoštovati vladavino prava. Ne moremo se postaviti nad zakon. Človek je nedolžen, dokler se mu krivda ne dokaže.

VIA:

Če tako razmišljamo, zakaj pa ne izločimo poljske predstave, ker so tam uporabili sliko Guernice, Picasso pa naj bi se izjemno grdo obnašal do žensk!

ZOH:

Potem bi lahko izločili tudi vso umetnostno zgodovino, saj večina slik Jezusa prikazuje kot belca, čeprav je vsem jasno, da ni bil bel.

MIA:

Če pustimo Jezusa pri miru! Ta predstava ne more zmagati in to je to.

GROTOWSKI:

Strinjam se z Mio. Bila je zelo dobra predstava, čeprav ne tako dobra kot kaka druga.

JANUS:

Kaj je z vami Grotowski? Ponovno spreminjate mnenje zaradi Miinih pritiskov kot pri predstavi o Brexitu? Je to ta moč vaše demokracije, je to ta sveti doprinos Evrope človeštvu? Spreminjanje mnenja, da ugodimo šefom!?

GROTOWSKI :

Samo ljudje, ki jim primanjkuje modrosti vztrajajo pri svojem tudi ko spredvidijo svoje napake.

JANUS :

Dajte no mir!

KOVACH :

Zasebne stvari bi morale ostati zasebne.

JANUS : *(Zajedljivo.)*

A, tako kot možje skrivajo svoje bruseljske nočne eskapade pred svojimi ženami?

KOVACH :

Kaj?!

Kovach se požene za Janusom. Žirantje ju poskušajo ločiti. Miin telefon zvoní, Eden se potihem javi. Signal je slab, išče boljšo pozicijo, nazadnje spleza na stol.

MIA :

Jož, saj vem, da je trenutna situacija težka, ampak zdržite še malo, prosim. To je naš prvi festival in nismo pričakovali, da bo tako napeto.

EDEN : *(Mii.)*

Nujno je.

Mia začudeno pogleda Edena, ki ji namigne naj spleza na stol. Mia zavije z očmi in se nestrpno javi, nato v trenutku spremeni svoj ton. Kovach in Janus se umirita.

MIA :

Prosim! ... O, dober večer, veličanstvo ... Ne, veličanstvo, nikakor nas ne motite. Ne, še vedno razpravljajo ... Hvala,

res je krasna žirija, ampak niso se še odločili. Vsekakor, vaša država je poslala prekrasno predstavo, eno najboljših, izjemno ... In tudi Richard je bil počaščen, da ste si predstavo ogledali v živo tukaj v Bruslju. Oprostite ... ne slišim, signal je slab. Bom, seveda bom pozdravila žirijo ... Ne, nikakor ne, počaščeni smo, da ste poklicali. Kadarkoli, seveda ... Na svidenje!

Mia sestopi s stola pretresena.

KOVACH:

Kaj je bilo pa to?

MILA:

Kdo je klical, Mia? Nek kralj ali kraljica! Ne mi povedat! A je bil Harry? On je tako čeden ... Harry je bil! A pride danes sem?

Mila se sleče. V dvorani postaja vedno bolj vroče. Tudi ostali člani žirije čutijo dvig temperature.

MIA:

Ne smem vam povedati ... ko bi vi vedeli – v zadnjih dneh sem prejela čez dvajset klicev raznih kulturnih ministrov, v par primerih celo premierjev, visokih predstavnikov EU in celo predsednikov ali članov kraljevih družin! Vsi so spraševali po možnostih za zmago njihove predstave. Veliko odgovornost imamo pred sabo! Evropski gledališki festival je veliko pomembnejši kot se vam zdi!

Voda še naprej teče s stropa.

Torej – ne ozirajte se na klinčevo vodo in se zberite. Čim prej moramo končati!

BEATRICE:

Torej smo ubili Italijo.

VIA:

Ne pa ne. Glasujmo.

BEATRICE:

Mia, ne moremo glasovati o ...

MIA:

Beatrice, držati se moramo pravil. Glasujte, prosim!

BEATRICE:

Dobro, pa imejmo referendum o spolnem nadlegovanju. Vedite samo, da bom v primeru, če boste glasovali za predstavo zapustila žirijo. Glasujmo.

Kovach z nasmeškom opazuje Beatrice. Janus, Via, in Zoh glasujejo za predstavo. Beatrice, Grotowski in Mila glasujejo proti. Janus začudeno gleda Milo.

JANUS:

Mila?

MILA:

Kaj?! Na živce mi gre, ko se stari igralci drgnejo obme na odru ali pa ko se dotikajo mojih las kot da sem kaka napihljiva lutka! Ne, to mi gre na živce, proti sem.

BEATRICE:

Tri proti tri. Kovach, zakaj oklevaš?! Predstava ti je šla na živce!

KOVACH: *(Se zbadljivo obotavlja in provocira Beatrice, nazadnje glasuje proti.)*

Proti marksističnemu sranju.

BEATRICE:

Dobro! Hvala! Arrivederci!

VIA:

Beatrice, ti si zmešana!

JANUS:

Beatrice, ubili smo Italijo, saj to rečeš ponavadi, ne? In točno to smo naredili, ubili smo izjemno predstavo - inovativno, ostro. Predstavo, ki je obravnavala ključne evropske teme in to samo zaradi nedokazane obtožbe proti tipu, ki je igral majceno vlogo v zasedbi preko štiridesetih igralcev.

BEATRICE:

Kakšen kreten si, Janus!

JANUS:

No, Beatrice, ohranimo civiliziran in prijazen ton, prosim.

(Dogajanje se ustavi.)

BEATRICE:

Na maminem grobu sem prisegla, da se bom borila proti neopisljivim grozotam, ki jih moški povzročajo ženskam. Zaobljubila sem se, da se bom maščevala za vse modrice, ki jih je mama dobila od očeta in za vse polomljene zobe stare mame, ki jih je utrpela od dedovih škornjev. Želim si moč Volumnie, ki je Coriolanusa vzgojila v nepremagljivega bojevnika. Svojo hčerko bom vzgojila tako, kot je ona vzgajala svojega sina. Z odločenostjo bojavnice - "Hekubine prsi, ko je dojila Hektorja, niso bile videti lepše od Hektorjevega čela, ko je izlilo kri na grški meč, s prezirom."

Beatrice se vrne med žirante, izstopi Janus.

JANUS :

Jaz naj bi bil Coriolanus moje matere. Kot njega je tudi mene vzgajala smrtonosna ambicioznost Volumnie. Če ne bi imel stika z gledališčem, Shakespearom, Ajshilom, Čehovom, Witkiewitzem; če ne bi bilo literature – De Sada, Zolaja, Mannov, Harmsa, Krleža; če ne bi poznal filma – De Sice, Viscontija, Pasolinija, Antonionija, Coppole, Herzoga, Fassbinderja – potem bi postal sociopat moje matere in dedič očetovega orožarskega imperija. Ne, ne grem se te igre in ne bom odnehal, dokler ne razkrijem narcisizma, ambicije in pohlepa, ki danes trga Evropo na koščke. Evropske sanje o svobodi so postale komedija zmešnjav. Tako kot se je Coriolanusova sla po oblasti sprevrgla v tiranijo, ki je končala 500 let staro Rimsko republiko in sprožila vzpon Rimskega imperija, tako današnji avtokrati vlečejo Evropo v temo, ki se lahko še prehitro sprevrže v novo Kristalno noč.

Janus se vrne, žirija oživi.

MIA:

Mislím, da vsi potrebujemo kratek odmor. Zoh, lahko stopiš za trenutek z mano, lepo te prosim.

Zoh in Mia zapustita sobo. Eden prek telefona spusti ritmično ritualno glasbo in začne plesati, počasi se mu pridruži vsa žirija. V ozadju vidimo Mio in Zoha, ki se objemata. Ritem divjega plesa se stopnjuje.

Čez čas se Mia vrne, poišče Edenov telefon in izključi glasbo. Žirija obstane.

MIA:

Mislím ... Kaj je to! Ostala sem brez besed! Naj vas opomnim, da Evropa ni nekakšna neskončna zabava ampak precej resna zadeva in kolosalna odgovornost! V Bruselj se ne pride zabavat!

JANUS: *(Pokaže na Zoha, ki se vrne v dvorano s telefonom v roki.)*

O, a res? Od kdaj pa to?

ZOH: *(Bere s telefona.)*

Sveža novica!

MIA:

Kaj se dogaja?

ZOH:

Politico je pravkar objavil nov članek: Richarda preiskujejo zaradi korupcije v zvezi s Katarjem.

MIA:

Pokaži!

Mia vzame Zohov telefon.

Fak!

Mia odide iz dvorane.

MILA:

Kaj se je zgodilo?

GROTOWSKI:

Politika.

MILA:

A, v redu. Sem mislila, da je kaj resnega.

KOVACH

Jebeni Politico.

ZOH:

Mediji, četrti steber demokracije, samo opravljajo svoje delo.

KOVACH:

Moj kurac delajo svoje delo! Vsakdo ima svoje interese. Pizda je vroče!

JANUS:

Dobro, stvari nam malo uhajajo iz rok. Gospa predsednica, lahko nadaljujemo?

BEATRICE:

No, ja ... seveda. Naslednja je Malta.

Predstava št. 7: DAPHNE (Malta)

BEATRICE:

"Daphne". Dokumentarna drama, portret novinarke Daphne Caruana Galizia.

Kratek video posnetek izrezkov iz predstave "Daphne".

GROTOWSKI:

Prekrasno! Iskreno, nisem ravno največji oboževalec dokumentarnega gledališča, ampak ta predstava je bila vsekakor najboljši predstavnik tega žanra, kar sem jih kdaj videl! Izjemno!

MILA:

Mene ponavadi tematike, kot so politika, mediji, svoboda govora in podobno, sploh ne zanimajo. Ampak ta je bila res huda!

VIA:

Huda?

MILA:

Ja, Via, huda, kot hudo dobra.

JANUS:

Res je bila posebna! Lepo je prikazala dramo ...

Mia se vrne, pogovarja se po telefonu. Ko vstopi v dvorano se povzpne na stol, kjer telefon dela in nadaljuje pogovor.

MIA:

Ne, to je vsekakor nemogoče. To so zagotovo lažne novice. Poznam ga že več kot deset let in on je pravi zgled dostojnosti ... signal prekinja ... Ne slišim vas ... Na svidenje. Hvala! Pokličite me kadarkoli, seveda.

Mia pogleda žirijo s svojega stola.

Ja, kaj, če pa edino tukaj dela telefon!

ZOH:

Kaj se dogaja?

MIA:

Vse je v redu. Nadaljujte, prosim. Joj, kako imate vroče tukaj.

JANUS:

Kje sem že bil ... A ja, "Daphne" je lepo prikazala današnjo dramo novinarskega poklica in brezsravnost skorumpiranih politikov in bogatih poslovnežev ter njihove mafijske povezave, ki jim ni težko ubijati novinarjev pri belem dnevu.

GROTOWSKI:

Res me zanima, kako je taka pogumna produkcija prišla na ta festival brez političnega vmešavanja.

MIA:

Kako to mislite? Zakaj pa ne bi?

BEATRICE:

Daphne Caruana Galizia je bila neustrašna ženska, ki se ni nikogar bala pri svojem vseživljenjskem boju za resnico in pravico. O, moj bog – in tista scena, ko jo raznese v njenem skromnem avtu in ko jo potem najde njen sin, v koščkih. Oprostite, ampak spet so me prevzela čustva ... Bilo je res globoko pretresljivo.

KOVACH

Nisi čustvena, samo lačna. Dajte no, vsi malikujete to reportažico brez vsakega razloga! To je samo poskus povelečevanja neke novinarko njenemu vprašljivemu pisanju navkljub. Ta ženska se je osebno spravljalna na določene ljudi, še posebej ženske ...

VIA:

Res je bila nesramna do žensk, klicala jih je krave, prasice, vaška kolesa!

KOVACH:

In da ne pozabimo: bila je trobilo malteške nacionalne stranke – daleč od kakršnega koli neodvisnega novinarstva!

JANUS:

Od kdaj pa tebe motijo nacionalistične stranke, Kovach? Če se ne motim, je tudi tvoja nacionalistična, skrajna desnica, ne?

KOVACH:

Jaz sem samo objektivni!

JANUS:

Seveda si.

MIA:

Tukaj se moram oglasiti ... Seveda. Daphne Caruana Galizia nikakor ni bila svetnica. Ampak njeno temno stran so tudi lepo

obdelali v predstavi. Neopazno je prehajala med poglobljenimi političnimi komentarji in senzacionalizmom. Briljantnim raziskovalnim novinarstvom in rumenim tiskom. Res je, da je včasih hudo prizadela nič krive posameznike, ko se je spravljala na svoje politične nasprotnike. Je pa tudi res, da je s svojim novinarstvom premaknila meje svobode govora v mladi demokraciji, ki se je še ukvarjala s svojimi otroškimi boleznimi.

KOVACH:

Dajmo, bodimo pošteni – to ne more biti najboljša evropska predstava na prvem Evropskem gledališkem festivalu. Majhna otoška država z daljnega juga Evrope pa zmagovalec. A ste vi v redu?

GROTOWSKI:

Kovach, moramo biti malo bolj resni. Umor evropske novinarke, skupaj s pripadajočimi političnimi, pravnimi, medijskimi, družbenimi in etičnimi implikacijami je tema, ki je ne moremo preprosto spregledati.

ZOH:

Leta 2018 so ubili slovaškega novinarja Jána Kuciaka in njegovo dekle, ker sta raziskovala korupcijo v vladi. Tudi Kuciak je raziskoval Panamske dokumente, tako kot Daphne.

JANUS:

In kdo ve koliko drugih novinarjev je umrlo v Ukrajini, Siriji, Palestini ...

KOVACH:

Tukaj je res vroče kot v Siriji! A ni Sirija tudi evropska država, Beatrice?

JANUS:

In koliko je še po krivici zaprtih novinarjev?

GROTOWSKI :

Začenši z Assangem iz Wikileaks.

JANUS :

Da ne omenjamo novinarjev, ki so zaprti v Rusiji, Turčiji ...

VIA :

Pa vsej zaprtih umetnikov po teh državah?

GROTOWSKI :

Roberto Saviano, na primer, mora živeti pod krinko sredi Evrope ...

KOVACH :

Ojoj, oprostite! Po nesreči sem zašel sem ... Iskal sem gledališko žirijo, ampak sem očitno po nesreči prišel na zasedanje komisije za človekove pravice. Se globoko opravičujem. Že grem, najprej na cigareto, potem pa pogledat, če je še kje kak gledališki ekspert, če se niso vsi spreobrnili v aktiviste za človekove pravice!

Kovach se odpravi proti izhodu in trči v Richarda, ki je ravno prišel v dvorano.

RICHARD :

Glej, glej! Kako je kaj moja žirija? Poteka vse gladko?

BEATRICE :

Seveda, ravnokar se pogovarjamo o Malti.

RICHARD :

Izvrstno, izvrstno. In? Že imamo zmagovalca?

BEATRICE:

No, ne še. Ampak imamo že skrajšan ožji izbor. V tem trenutku so v igri še Poljska, Slovaško-Madžarsko-Ciprska koprodukcija, Malta, Turčija ...

RICHARD:

Kaj pa Francosko-Nemška koprodukcija?

BEATRICE:

Francija in Nemčija sta tudi še v igri.

RICHARD:

Zelo dobro, zelo dobro.

JANUS:

Oprostite, ampak kaj če bi nehali hoditi kot mačka okrog vrele kaše in bi se soočili z očitno perečo zadevo tukaj?

RICHARD:

Aha, torej ste slišali za govorice ...

MIA:

Ja, slišali smo za te smešne trapaste obtožbe ...

RICHARD:

Kaj naj rečem ... Gre za majhen nesporazum. To bomo hitro popravili. Kar je resnično pomembno je, da izberemo zmagovalca.

ZOH:

Vseeno bi bilo mogoče preudarno, da bi se predali policiji, gospod. Saj sami pravite, da ni nič resnega.

RICHARD:

Ah, daj no. To bi samo odvrnilo pozornost od festivala. In tega si res ne bi želeli, kajne?

MIA:

Vsekakor ne.

ZOH:

Je festival bolj pomemben kot resnica?

KOVACH:

Ne teži no, Zoh! To so lažne novice!

MIA:

A se lahko osredotočimo na predstave, prosim vas?

RICHARD:

Dame in gospodje, mnogi ljudje bi me radi videli pasti. Proti meni mečejo obtožbe v upanju, da bi se me kaj prijelo. Pa se me ne bo. Moja ekipa odvetnikov bo poskrbela, da ne bo.

GROTOWSKI:

Se pravi, nimate nobenih povezav s Katarjem?

RICHARD:

Seveda imam povezave s Katarjem. Tako kot s Savdsko Arabijo, Brazilijo, Mongolijo in Lichtensteinom. Jaz sem navsezadnje predsednik Evropskega parlamenta. Poznam ogromno ljudi in ogromno ljudi pozna mene. Temu se je nemogoče izogniti. Torej - Malta. Zamudil sem predstavo, o čem je govorila?

GROTOWSKI:

Svoboda tiska, nepotizem, organiziran kriminal, kockanje, pranje denarja ...

RICHARD:

Sliši se tako vsakodnevno!

VIA:

Nekaj gledalcev je pred koncem zapustilo dvorano.

RICHARD:

Verjamem, da je bila dobra produkcija. Ampak po moje bi gledališče moralo v življenje prinašati veselje, razsvetljenje. Moralo bi biti več kot samo predelava večernih novic. Moralo bi biti čarobno, prevzdignjeno!

MILA:

Imate še kako prav, gospod predsednik.

RICHARD:

In to je tudi razlog, zakaj sem ustanovil ta festival - da bi vnesel nekaj pozitivnosti prebivalcem Evrope!

JANUS:

Oprostite, če smem ... kdo natanko sestavlja tukaj žirijo?

RICHARD:

Brez vsakega dvoma ste vi žirantje. Hotel sem samo reči, da za festival kot je tale ... no, nisem prepričan, da je preminula novinarka ravno najprimernejša tema za zmagovalca.

BEATRICE:

No, pa saj smo imeli vsi neke zadržke glede predstave in nismo bili vsi za to, da jo obdržimo, kajne? Glasujmo!

Grotowski, Zoh in Janus glasujejo za predstavo, Kovach, Via, Beatrice in Mila pa glasujejo proti.

GROTOWSKI :

Beatrice? Mila? Kaj je z vama?

BEATRICE :

Nič, glasovali smo. Malte ni več.

JANUS :

Ubili smo Malto, je tako, Beatrice?

BEATRICE :

Ja, Janus, ubili smo Malto!

JANUS :

Ne, ravnokar smo še enkrat ubili Daphne!

RICHARD :

Ena manj. Koliko jih je še ostalo?

BEATRICE :

Nismo še obdelali Madžarsko-Slovaško-Ciprske koprodukcije in Turške predstave.

RICHARD :

Še dve?!

MIA :

Res se trudimo. Ampak je pozno in ljudje so izčrpani.

GROTOWSKI :

Mi smo popolnoma v redu. Samo odgovorno smo se lotili svoje naloge.

Predstava št. 8: PRISLUHNI BITJU SRCA
(Madžarska, Slovaška, Ciper)

BEATRICE:

Sploh moramo obravnavat Madžarsko-Slovaško-Ciprsko koprodukcijo "Prisluhni bitju srca?" Dali smo jo na ožji seznam, čeprav moram priznati, da sama ne vem zakaj. To je predstava proti splavu ... propaganda za življenje. Po moje se o tem danes sploh ne bi smeli več pogovarjati. Ženske bi morale imeti pravico odločati o lastnih telesih in pika.

KOVACH:

Oprosti Beatrice, ampak ta pogled je fašističen.

BEATRICE:

Ni fašističen, to je stvar človekovih pravic!

KOVACH:

Kaj pa pravice vseh tistih, ki se ne strinjajo s tabo?

BEATRICE:

Besedilo za predstavo je napisala umetna inteligenca - že samo to bi jo moral biti izključujoči kriterij! Pisci so skoraj požgali Hollywood zaradi tega!

KOVACH:

Ne gre za umetno inteligenco. Gre za to, da spet poskušaš diskvalificirati predstavo zaradi svojih osebnih prepričanj. In to, da si proti umetni inteligenci je samo še en primer istega.

BEATRICE:

Si ti resen, Kovach?

VIA:

Pravzaprav ima Kovach prav. Predstava je bila dobra, pustila je močan vtis.

ZOH:

No, ja. To, da so nas silili poslušati utrip srca nerojenih otrok, kot to silijo matere, ki želijo splaviti, je bilo malo pretirano. Da ne omenim, da je bilo na meji dobrega okusa.

VIA:

Zvok, ki smo ga slišali ni bil zvok srca zarodka. Zdelo se je tako, ampak je bil v resnici odmev materinega srca. Ampak to sploh ni važno! Beatrice, ti si res dvolična. Ko se pogovarjamo o svobodi medijev, pravicah žensk, ekologiji, migracijah ali čemerkoli, kar ti je blizu, je vse v najlepšem redu. Ko pa tema nanese na nekaj, kar ti ni prav, pa poskusiš diskvalificirati predstavo, kot si to naredila z Italijo!

BEATRICE:

Via, ne razumem, kako lahko, kot ženska, v isti sapi zagovarjaš posiljevalca in zakon, ki prepoveduje splav?!

VIA:

Zagovarjam vladavino prava, domnevo nedolžnosti in svobodo govora. Ti pa zagovarjaš svoja osebna mnenja.

MIA:

Dajmo, pomirimo se.

BEATRICE:

Tukaj govorimo o zmagovalcu Evropskega gledališkega festivala. Govorimo o evropskih vrednotah. Prepoved splava?!

KOVACH:

To predstavo je podprla Ustvarjalna Evropa! Se pravi, da govori o evropskih vrednotah.

JANUS:

A se hecaš? Ustvarjalna Evropa? Fak, pa kaj je to?! Naj me nekdo uščipne!

ZOH:

Bog ve, kaj so dejansko napisali v prijavo.

MIA:

Dobro, pa saj so tudi veliko drugih predstav sofinancirali evropski mehanizmi podpore ...

BEATRICE:

O, moj bog!

KOVACH:

Evropa je veliko več kot tvoja levičarska agenda. Več kot polovica prebivalcev Evrope se ne strinja s tvojimi pogledi, Beatrice!

MILA:

To debato smo imeli že pred parimi dnevi ... O tem sploh ne bi smeli debatirati! To je moje telo in ne želim, da neki Kovach ali kdorkoli drug odloča o tem, kaj jaz počnem z njim.

BEATRICE:

Splav je človekova pravica!

KOVACH:

Moramo biti profesionalni, ne čustveni. Glasujmo!

VIA:

Ne želim, da bi se moj osebni pogled na splav zabeležil v festivalskih dokumentih.

GROTOWSKI :

Pa imejmo tajno glasovanje!

BEATRICE :

Je to sploh mogoče, Mia? Pravilnik to omogoča?

MIA :

Seveda omogoča. Ampak ne vidim smisla ...

KOVACH :

Vztrajam! Nizka rodnost in migracije vodijo Evropo v civilizacijski propad! Glasujmo tajno in rešimo Evropo, naš edini dom! ... Fak, ta vročina!

MIA : *(Edenu.)*

Srce, lahko najdeš nekakšne glasovalne listke?

GROTOWSKI : *(Iz beležnice iztrga šop listov.)*

Imam jaz.

BEATRICE :

Dobro, napišite svoje odgovore na koščke papirja. Glasujmo!

Žirija voli v tišini. Eden pobere glasovnice in jih izroči Beatrice.

BEATRICE :

Za, proti, proti, za, proti ... Neveljavna ... Proti. Dva glasova za, štiri proti in en neveljaven glas za Bitje srca.

JANUS :

Beatrice, pa smo ubili še Slovaško, Madžarsko in Ciper!

KOVACH:

Čakajte, čakajte - kako je bil glas neveljaven?!

BEATRICE:

Poglej - najprej je pisalo za, nato je to prečrtano, potem piše proti, spet prečrtano in potem je nek pripis, ki ga sploh ne morem razbrati. Ampak to je popolnoma brezpredmetno, imamo štiri glasove proti.

KOVACH:

Ne, to ni prav. Ponoviti moramo glasovanje! In tokrat brez levuharske propagande!

EDEN:

Oprostite, da motim. Vodja protestov bi vas želel nagovoriti.

MIA:

Kdo? Nagovoriti koga?

EDEN:

Vodja protestov. Predstavlja RBG.

MIA:

Kaj pa pomeni RBG?

EDEN:

RBG - Radikalni bataljon gledalcev.

KOVACH:

Bog nam pomagaj! Zdaj vem, kako je v peklu! Reši se, kdor se more!

MIA:

Nikakor ne bomo govorili z njim!

RICHARD:

Naj pove, kar ima, Mia! Imamo demokracijo.

Edenu.

Nas lahko povežeš?

EDEN:

Vsekakor.

Eden stopi na stol, moli telefon v zrak in ga brezžično poveže s projektorjem. Prikaže se slika s protestov in Philip, ki govori v telefon.

EDEN:

Vidimo te in slišimo.

PHILIP:

Mi smo RBG – Radikalni bataljon gledalcev in ne moremo dovoliti tej žiriji, da podeli nagrado za najboljšo evropsko predstavo! Razlog je preprost: nobena od predstav si ne zasluži nagrade! Evropsko gledališče danes je v klavrnem stanju. Nekdaj sveta, transformativna umetnost je danes samo še ponižni sluga politike, finančnih mehanizmov, sponzorjev in skrivnih načrtov. In kdo sploh sestavlja to žirijo? Kakšne kvalifikacije imajo? Kdo jih je izbral? Koga zares predstavljajo? In zakaj so politiki del žirije? Zakaj ni predstavnikov iz gledaliških obrobni festivalov? Zakaj ni predstavnikov neodvisne scene? Alternativnega gledališča? To gledališče bomo oblegali dokler žirija ne odstopi! RBG smo novo anarhistično gibanje! Rešili bomo gledališče in Evropo!

Konec klica.

JANUS:

To je več kot noro! Všeč mi je!

GROTOWSKI :

Izjemno! Vstaja občinstva! To je vsekakor nekaj povsem novega!

MIA:

To je ... Saj sploh ne vem, kaj je to bilo. Ampak ne smemo dovoliti, da nas to vrže iz tira.

KOVACH:

Nima smisla tratiti časa z bedniki kot je on. To so neki povzpetniški woke alternativci, ki bi radi izkoristili to priložnost za samopromocijo. Ne, oprostite, nimamo časa za to. Imamo pa naše tri favorite – Poljsko, Turčijo in predstavo za življenje!

Vse kar moramo storiti je, da glasujemo in to je to!

VIA:

Kako je vroče! A lahko prižgemo klimo?

EDEN:

Klima je žal pokvarjena.

KOVACH:

Pa ne še to, no! A lahko nekdo že pokliče tehnike tega peklenškega gledališča?!

EDEN:

Nikogar ni v hiši. Že nekaj dni stavkajo, saj smo vam že povedali.

KOVACH:

Lahko odpremo vsaj okna?

EDEN:

Žal ne, policija nam je zabičala, da morajo okna ostati zaprta.

Beatrice, Mila in Janus se slačijo.

KOVACH:

Tukaj je kot v pečici. Grotowski še tvoje predstave niso bile nikoli tako nore!

GROTOWSKI:

Postajam anksiozen. Res je prevroče in malo se mi vrti. Mislim, da imam raka in mogoče še težave s srcem ... Imamo lahko krajši odmor?

MIA:

Jebelacesta -
Grotowski, nimate raka. Zdravi ste kot jeti! Kovach, nehaj s tvojim jamranjem in dajmo jebeno zaključiti ta kurčev festival! Beatrice, gremo! Glasujte za klinčevo najboljšo predstavo! Pikec, a bo tista iranska hrana kdaj prišla ali ne?!

EDEN:

Afganistanska.

MIA:

Kaj afganistanska?

EDEN:

Afganistanska hrana. Ne iranska. Grem pogledat.

KOVACH:

Končajmo na hitro in se poberimo od tod!

JANUS:

Se pravi - ostajata nam samo še Poljska in Turčija, ne?

KOVACH:

In predstava za življenje!

MIA:

To predstavo smo izločili, Kovach.

MILA:

Torej - imamo dve predstavi. Glasujmo za eno ali drugo in
pojdimo domov!

RICHARD

Mia!

MIA

No ... Oprostite, ampak imeti obe finalni predstavi na prvem
Evropskem gledališkem festivalu iz vzhodne Evrope - pri čemer
ena niti ni iz Evropske unije - to nekako ni prav.

GROTOWSKI:

Kaj hočeš reči, Mia? Da bi morali v finale vključiti vzorčno
predstavo z zahoda, kot Evropa to ponavadi počne z vzhodom?

Eden se vrne.

MIA:

Edmund, predstavljati moramo celo Evropo, ne samo posameznih
delov. Poleg tega ste sami rekli, da je bila Francosko-Nemška
koprodukcija najboljša predstava vsega festivala. Pa še o
nacizmu govori, mislim - proti nacizmu.

BEATRICE:

Zakaj je preprosto ne dodamo k dvema, ki ju že imamo.

JANUS:

Zakaj ne bi dodali potem Danske, saj je zahodna država, kajne?

MILA:

Že vem!

Vsi se obrnejo k njej.

Znebimo se Turške predstave! Ubijmo Turčijo!

MIA:

Mila, bodi tiho, prosim te!

RICHARD:

Ne morete izključiti Turčije, NATO-v strateški zaveznik so.

Predstava št. 9: Evropska fantazija (Turčija)

VIA:

Turška predstava je bila tako dobra!

Kratek video posnetek izrezkov iz predstave "Evropska fantazija".

GROTOWSKI:

Res so imeli neverjeten smisel za samo-ironijo.

JANUS:

Turčija že 36 let čaka na vstop v Evropsku unijo.

VIA:

Mi gremo vsako leto v Turčijo na počitnice. Brez dvoma je to evropska država. Je obenem tudi edina država, kjer lahko jem meso!

KOVACH:

Vsekakor so bolj evropski kot ...

MIA:

Dovolj je bilo, Kovach!

BEATRICE:

Mislím, da se vsi strinjamo, da obdržimo Turčijo.

VSI ŽIRANTJE:

Obdržimo.

EDEN:

Lahko pa bi se odločili, da nikogar ne nagradite. Namesto tega bi lahko napisali manifest o novem gledališču! Poslušajte glas občinstva zunaj pred gledališčem!

Vse zbrane preseneti Edenova intervencija.

MIA:

Mucek, ne prekinjaj nas, tisočkrat sem ti že rekla! Kdo pa misliš, da si, da bi lahko govoril v tako izbrani družbi?! Raje opravljaj svojo jebeno službo! Pojdi pogledat, kje je kurčeva hrana! Mi smo lačni! Jasno?!

EDEN:

Kristalno jasno.

Eden odide.

GROTOWSKI:

Umetnost je ... zapletena in izbrati enega samega zmagovalca je skoraj nemogoče.

VIA:

Se strinjam.

GROTOWSKI :

Lahko mogoče razdelimo nagrado med tri predstave?

MIA:

Ne.

GROTOWSKI :

Se lahko odločimo, da ni zmagovalca?

MIA:

Ne!

RICHARD:

Potrebujemo zmagovalca. Dajmo, končajmo tole. Nadaljujte.

VIA:

Slabo mi je od lakote in vročine.

JANUS:

To je absurdno. Richard, Mia - ne moremo zavreči tri tedne trdega dela, da bi bili zdaj prisiljeni v ta bedni trojni finale!

Eden se vrne s pištolo. Vsi se prestrašijo.

EDEN:

Vive le théâtre! Svoboda gledališču!

Eden se ustreli. V dvorani zavlada panika.

KOVACH:

Pokličite rešilca!

Kovach, Janus, Zoh, Grotowski in Via skočijo do Edena in ga odnesejo proti izhodu gledališča. Mia spleza na stol in kliče

rešilca. Richard poskuša poklicati varnostnike a mu telefon ne lovi. Beatrice se pretresena sesede.

MIA:

Halo! Imamo nujen primer v gledališču Union. Vem, da so zunaj protesti ... ampak to je v gledališču. Moški se je ustrelil. Pridite, hitro!

Trenutek mine, počasi se žiranti vrnejo.

VIA:

Mrtev je!

GROTOWSKI:

Protestniki so spustili rešilca do vrat, ampak ga reševalci niso mogli rešiti. Prepozno je bilo.

BEATRICE:

Kako mu je bilo ime?

Tišina. Izmenjajo si poglede.

JANUS: *(Obupano.)*

Ne me jebat! Z nami je bil tri tedne, skrbel je za nas, prinašal hrano in pijačo, vodil nas je po Bruslju od prizorišča do prizorišča ... Fak!

GROTOWSKI:

Vedno je imel tehtne pripombe na predstave.

JANUS:

In mi se nismo potrudili, da bi si zapomnili njegovo ime!
Fak!

Na oder pride Edenov duh, nagovori vse zbrane.

EDENOV DUH:

Sem eden od ustanoviteljev RBG – Radikalnega bataljona gledalcev. Bil sem mož pod krinko za našo premiero, našo predstavitev svetu, navdahnjeno z Artaudovim prepovedom gledališča! Nocoj ste imeli priložnost, da bi sprožili čudovito gledališko revolucijo. Namesto tega pa ste se odločili, da boste povelečevali vaše strahopetno gledališče za malomeščane. Kar ni nič čudnega, saj tako vi kot oni, grejete svoje riti v toplih foteljih, medtem ko se Evropa utaplja v onesnaženju, sovraštvu in nacionalizmu. Celo ta predstava, ta v kateri trenutno nastopamo, trpi natanko iste simptome zaradi napuha, konformizma in verbalne diareje avtorjev. Mi nismo svobodni. Nebo nam še vedno lahko pade na glavo. In gledališče je tukaj, da nam to pokaže.

Imamo na izbiro dve poti – lahko iznajdemo nov način življenja in se povzpnejo v višave ali pa se predamo kaosu, lakoti, krvi, vojni in pandemijam.

Z mojim samomorom sem izvedel svoje dokončno gledališko delo – svojo mojstrovino. Je bila na festivalu mogoče boljša, pogumnejša ali bolj odmevna predstava? Lahko zdaj še naprej ocenjujete te povprečne predstave?

RBG bo mobiliziral na tisoče gledalcev, zbudil bo gledališčnike, da bodo ustvarjali z nami. Da bomo skupaj ustvarili nov svet, svet v katerem se bo dalo živeti in ljubiti.

Mi, Radikalni bataljon gledalcev izzivamo režiserje, igralce, dramatike – vse umetnike – da bodisi presežejo naše gledališke višave ali se ubijejo.

Edenov duh odide.

MILA:

O, moj bog, kaj je bilo to? Mia, si ti to videla ...

MIA:

Sem.

MILA:

Beatrice, Zoh ...

Vsi so pretreseni.

MIA:

Se spomniš Banquovega duha pri večerji pri Macbetovih?

RICHARD:

Strah me je. Jebeno strah.

MILA:

Kaj je bilo to?!

KOVACH:

Nočem umreti.

Fade out.

Fade in.

Ista lokacija. Policistka Esmeralda zaslišuje žirijo.

POLICISTKA ESMERALDA:

Samo, da si tole razjasnim. Z vami je bil par tednov in nihče ne ve, kako mu je ime? ... Kdorkoli?

Mii.

Vaše računovodstvo bi ga moralo imeti, ne?

MIA:

Nisem prepričana ... Bil je pripravnik. Mislim, da nam ni on izdajal računov ... Poslali so nam ga s kadrovske agencije. Morala bi preveriti.

MILA:

Rekel je, da je Desdemona.

POLICISTKA ESMERALDA:

Desdemona?

Beatrice iz torbice vzame stekleničko in pogoltne dve tableti.

VIA:

Ne, ne, to je bilo med pogovorom o predstavi, o "Othellu" – drama, saj veste – Shakespeare ...

POLICISTKA ESMERALDA:

Ja, ja. Mogoče kdo ve od kod je bil?

MIA:

Mislim, da je bil iz Velike Britanije. Omenjal je, da je pobegnil pred Brexitom. To ga je res prizadelo ...

POLICISTKA ESMERALDA:

Veste za kak razlog, zakaj bi se lahko ubil? Razen Brexita. Čeprav, tudi to bi znalo biti dovolj ...

JANUS:

Večino časa je bil zelo napet.

BEATRICE:

Rekel je, da je bilo to njegovo veliko umetniško dejanje. Njegov dokončni gledališki spektakel.

POLICISTKA ESMERALDA.

Kdaj je to rekel? Je to še kdo drug slišal? Je pustil kako sporočilo?

BEATRICE:

Povedal nam je po smrti.

MIA:

Počakajte. Pustite jo – saj vidite, da je pod stresom. Pretresena. Ne jemljite je resno ... ona je dramatičarka, saj veste, sanjačka.

POLICISTKA ESMERALDA:

Dokler ne potrdimo samomora ne sme nihče zapustiti mesta. Razumete?

MILA:

Ne smemo domov? Kako dolgo bo to trajalo, gospa policistka?

POLICISTKA ESMERALDA:

Največ par dni. Bodite dosegljivi.

Policistka Esmeralda zapusti prizorišče. Dogajanje zamrzne. Grotowski stopi v ospredje.

GROTOWSKI:

Danes je praznik. Praznična noč. Obstaja kaj bolj prazničnega kot dan, ko je mlad človek žrtvoval svoje življenje za gledališče? Kako tragično in častno dejanje! Zaradi njega me je sram, kako sem zapravil svoje lastno gledališko življenje! Kakšno vlogo sem odigral pri razkroju evropskega gledališča? Soodgovoren sem! Kriv sem! In krivdo priznavam! Počutim se kot Kralj Lear, ko je žaloval za svojo tragično usodo. Nekoč sem bil veliki režiser, demiurg, zdaj pa sem samo še nesmiselna figura. Ampak kaj bi lahko naredil drugače? Danes mi gledališča, kjer sem ustvaril svoje najboljše predstave, govorijo, da je starost odveč! Od desetih sodelavcev, ki sem jim pozorno pomagal pri gradnji kariere, mi jih je devet zarilo nož v hrbet. Mojim lastnim otrokom ni mar zame. Moji najdražji hčerki, zaradi katere sem prebedel marsikatero noč, ko je bila prehlajena ali jo je bolel trebušček, so bolj pomembne nevihte na Grenlandiji kot vihar v očetovem srcu. Sin je rekel, da me ne bo obiskal, dokler se ne grem zdraviti. Kako naj se grem zdraviti? Kako naj izrečem besede: "Sem Grotowski in sem alkoholik." S tem bi umazal dobro ime. Zakaj si moram deliti ime s slavnim poljskim gledališkim revolucionarjem?

Velikim Jerzyjem Grotowskim. Kakšna absurdna in tragična podobnost. "Zgodovina se ponavlja – drugič kot kurba!" je dejal Karl Marx, moja svetla zvezda na nočnem nebu. Jaz sem ta "drugič" in nisem nič drugega kot kurba. Ali je rekel "prvič kot tragedija, drugič kot farsa"? Ni važno. Jaz sem farsa, čeprav danes mi bolj pristoji kurba. "Me kdo pozna? Zakaj to ni Grotowski. Ali Grotowski tako hodi, tako govori? Kje so njegove oči? ... Kdo mi lahko pove, kdo sem? ... Senca Grotowksega, odgovori Norec."

Grotowski se vrne med ostale. Dogajanje oživi.

RICHARD:

Kakšna štala!

Žirantje molčijo.

Dobro, če smo že obtičali tukaj, lahko vsaj končamo naše delo.

MIA:

Kako si lahko tako neobčutljiv?!

GROTOWSKI:

Mia ima prav. Ne moremo nadaljevati.

VIA:

Richard, človek je izgubil življenje.

RICHARD:

Dajte, no. Celotna evropska gledališka srenja čaka na vaš klic. Po vseh državah so pripravili dogodke v gledališčih. Vsi nestrpno pričakujejo vašo odločitev. Danes je gledališki božič! Ne morete razočarati Evrope.

ZOH:

Mogoče bi lahko spisali izjavo o tem, da je podelitev nagrade odpovedana zaradi višje sile. Ljudje bodo razumeli.

RICHARD:

Razumem, da je ta situacija nesrečna, celo tragična ... Ampak bodimo realni. Ta tip je bil samo pripravnik. Ni bil en od žirantov.

MILA:

Bil je človeško bitje!

JANUS:

Delal je za festival!

RICHARD:

Bil je samo ohlapno povezan s festivalom. Pa saj niti ne veste, kako mu je bilo ime, zaboga!

BEATRICE:

Richard ...

RICHARD:

Ne ti, Beatrice!

MIA:

Richard, ustaviti se moramo. To je življenje. Življenje je pomembnejše od gledališča, pomembnejše od politike.

RICHARD:

Pomembnejše od politike? Politika je gledališče življenja! Vem, da vam je težko, ampak poslušajte - ta festival potrebuje zmagovalca. Jaz potrebujem zmagovalca!

Vsi preživljamo kdaj težke čase in ko se to zgodi si pomagamo en drugemu. Tale tip bi vsekakor potreboval pomoč, a je žal ni znal poiskati. Ampak zato smo pa tukaj mi, ki pomagamo en drugemu. Zato smo tukaj, združeni. Ko imam težave, mi pomagajte ... in ko ste vi v škripcih, vam uslugo vrnem.

Se spomniš, Via? Lani, ko sta z možem bila skoraj primorana prodati vajino stanovanje, ker ni nihče hotel delati ne z

njim, ne s tabo ... Potem pa je tvoj mož nenadoma dobil režijo tiste velikanske opere? Mala gesta. Majcena pozornost.

In Janus, razvajeni Janus. Tvoja produkcijska hiša je serijsko proizvajala trapaste mainstream muzikale, ki so ves čas izgubljali denar. A kar naenkrat so se vam odprla vrata na vsa prvorazredna prizorišča po Evropi, padale so celo nagrade ... Ni za kaj, Janus!

Mila, s tvojim očetom se poznavata že res dolgo, spomnim se te, ko si bila še čisto majhna, majcena punčka. Saj ne bi želela pustiti očeta na cedilu?

Zoh, stari moj, vem, da si mož integritete in da ti gre samo za napredek, enake možnosti in humanizem. Ampak globoko v sebi veš, da je politična scena izjemno krut svet in da boš prej ali slej, ko boš v škripcih v parlamentu, potreboval pajdaša. In Beatrice, ljubka Beatrice. Visoko si merila: predsednica žirije ... Tako močno si si to želela. Tako močno! Edina članica žirije, ki ni iz EU. In to celo iz Izraela. Tvoje sestre feministke te opazujejo in ko bodo videle, da ti je spodletelo, jim bodo skakale od veselja!

Grotowski, častni član žirije, utelešenje integritete in neomajnega profesionalizma. Discipliniran, izobražen in moder. Prava evropska renesančna duša. Kje je zdaj tvoja stroga profesionalnost? Aha, že vem, tukaj je! *(Iz torbe povleče steklenico žganja in mu jo ponudi. Grotowski jo hlastno vzame in spiše.)*

In nenazadnje, Kovach. Ne bi želel govoriti o tem, ampak skrivne nočne zabave ... Diskretnost ni ena od tvojih vrlin.

Člani žirije med govorom en po en podlegajo Richardovi manipulaciji.

MIA:

Richard, ne bi mogli odločitve vsaj zamakniti za kak dan ali dva?

RICHARD:

Ne moremo si privoščiti tega razkošja. Moramo izpolniti našo evropsko patriotsko dolžnost. Ne smemo dovoliti, da bi Rusija izvedela za to notranje nesoglasje. To bi pomenilo padec Evrope!

MIA:

Razumem. Torej, prijatelji, vem, da je to težko pogoltniti. Ampak moramo se zbrati in izbrati zmagovalca.

Nelagodna tišina.

MILA:

Richard, Mia. Prav imata - ne smemo razočarati evropskega občinstva ali izdati gledališke srenje. Ravno zato pa jim moramo povedati, kaj se je nocoj tukaj zgodilo. Mlad človek, eden izmed nas, čigar imena se nismo niti potrudili zapomniti, se je odločil končati svoje življenje kot "dokončno gledališko dejanje". Pravici moramo zadostiti in njegov krik po ponovnem rojstvu gledališča sporočiti evropskim gledališčnikom. Kaj pa občinstvo, o katerem nismo v naših debatah nikoli govorili. Kaj so si o predstavah mislili gledalci? Evropsko občinstvo si zasluži boljše gledališče. Ljudje so pripotovali z vseh koncev sveta, da bi bili priča prvemu Evropskemu gledališkemu festivalu. Kupovali so vstopnice, pokazali so svojo ljubezen do gledališča, ljubezen do življenja. Gledališče še vedno uspeva, ker človeški duh še vedno hlepi po gledališki izkušnji v živo. Prisotnost je vse! Ostalo je tišina.

RICHARD: *(Cinično ploska.)*

Lep sestavek, šolarka!

GROTOWSKI:

Dolžni smo svetu sporočiti vest fantovi smrti. Tega ne smemo prakriti.

RICHARD:

Poslušaj, stari - jezik za zobe! Nikomur ne bomo povedali ničesar. Samomor psihično nestabilnega tipa, ki povrh vsega ni bil niti iz EU, že ne bo uničil mojega festivala!

Nenadoma v dvorano vdre Philip, v roki drži pištolo, vidno razburjen.

PHILIP:

Aha, tukaj ste! Jebena žirija!

Žirantje se prestrašijo in se poskušajo skriti.

MIA:

Prosim, pomirite se ...

PHILIP:

Enostavno nas niste hoteli slišati! Zdaj ni več poti nazaj. Prečkali smo Rubikon! Eden je žrtvoval svoje življenje kot "Dokončno gledališko dejanje" in zdaj morate vi Edenovo dejanje razkriti celemu svetu!

VIA:

Ime mu je bilo Eden. To pomeni Veselje. O, bog!

RICHARD: *(Philipu.)*

Poslušaj ... Jaz sem predsednik Evropskega parlamenta. Odloži pištolo in obljubim, da se ti ne bo nič hudega zgodilo. Pusti, da pokličem policijo.

PHILIP:

Da ne bi slučajno! Dajte telefone na kup!

Vsi odložijo telephone pred Philipa.

MILA:

Saj tako ali tako ni signala tukaj!

PHILIP: *(Richardu.)*

Poglej ti njega, prevaranta. Predsednik Evropskega parlamenta, pa še kaj! Vsi vejo za tvojo korupcijo. RBG žvižgači so objavili dokumente, ki dokazujejo tvojo vpletenost v nečednosti s Katarjem – svetovno prvenstvo, izjeme za vize,

pogodbe za energetiko in kup drugih stvari. To danes je bil šele uvod!

RICHARD:

Neumnost! Laži! Vse lahko pojasnim!

PHILIP:

Ti in tvoji pribočniki v Evropskem parlamentu ste vsi na plačilnih listah zalivskih držav. Služite njihovim interesom tukaj, sredi Evrope.

MIA: *(Previdno.)*

Kako ti je ime?

PHILIP:

Philip.

MIA:

Jaz sem Mia, Philip, direktorica Evropskega gledališkega festivala.

PHILIP:

Vem, kdo si.

MIA:

Philip, daj, pusti, da policija razreši vse to. Odloži pištolo.

PHILIP:

No, pa pogledajmo še malo, kaj je s tabo! A ti sploh razumeš, kakšno vlogo igraš v vsem tem? Omogočanje pranja denarja, podpora festivalu, ki ni nič drugega kot poskus skorumpiranega politika, da si opere ime prek gledališke pralnice denarja, krinke za parlamentarno mafijsko združbo. *(Žiriji.)* In vi ostali, niste nič drugega kot najslabša gledališka buržoazija, ki prodaja idejo o gledališču, kot okrasku družbe. Vam se

verjetno zdi, da smo Radikalni bataljon gledalcev samo skupina besnih fanatikov? Še ta goljuf in njegova banda parlamentarcev si zasluži pohvalo. Oni, za razliko od vas, vsaj verjamejo v gledališče. Mislili so, da bo festival lahko prikril njihove grehe.

GROTOWSKI:

Vaš prijatelj je s svojim samomorom izvedel nenadkriljivo umetniško dejanje. Vemo, da ste resni!

PHILIP:

Mi smo zeloti resnosti, kot bi rekla Susan Sontag.

Richard skrivoma poskuša poklicati s svojega drugega telefona.

Odvrzi ga, takoj!

Richard odvrže telefon.

RICHARD:

Stoj! Zločinec sem! Ne, lažem, nisem. Samo bedaki lepo govorijo o sebi. Samo bedaki laskajo. Moja vest ima na tisoče jezikov in prav vsak od njih pripoveduje drugačno zgodbo in v vsaki zgodbah nastopam kot zlobnež. Vem, da me ne bo nihče pomiloval, če umrem. Nihče me ne mara. Ampak moje srce je lahko, veliko lažje kot se zdi.

Philip posluša in se nasmehne.

PHILIP:

Glej, glej ... Monolog iz Richarda tretjega. Sem vam rekel, da resno jemlje gledališče!

RICHARD:

Daj, spusti me! Saj vidiš, da imam tudi jaz rad gledališče. Takoj ti lahko nakažem denar, če želiš! Milijon evrov, kot nič. Samo dovoli, da pokličem svojega pomočnika in bo takoj poslal helikopter na streho gledališča.

GROTOWSKI: *(Že nekoliko okajen.)*

Helikopter, helikopter, kraljestvo za helikopter!

PHILIP:

Prevarant!

RICHARD:

Dva milijona!

PHILIP:

Usedi se na tla, takoj!

RICHARD:

Philip, tudi jaz sem revolucionar! V moji družini smo od nekdaj bili revolucionarji – moj dedek je napisal besedilo za "Bella, ciao"!

PHILIP:

Utihni!

ZOH:

Philip, kaj natančno želite doseči?

PHILIP:

Zbudite se! V tem trenutku v 52 evropskih državah ustvarjalci in gledalci pričakujejo vašo odločitev. Danes vi odločate o prihodnosti evropskega gledališča.

VIA:

Pripisujete nam veliko preveč pomena. Koga brigajo naša mnenja? Koga sploh briga gledališče, zaboga!

ZOH:

Philip, pištola nasprotuje vaši viziji. Odložite jo.

PHILIP:

Pri priči objavite izjavo žirije! Razkrijte Edenovo smrt. Povejte Evropi, da je umrl, da bi zdramil gledališčnike iz njihovega dremeža, da bi jih navdahnili, da bi skupaj premagali neurje in ustvarili nov svet. Svet v katerem se bo dalo živeti in ljubiti.

Mila steče Philipu v objem. Richard izkoristi trenutek nepozornosti in skoči na Philipa. Med prerivanjem se pištola sproži in Richard pade, ustreljen. Mia stopi na stol in kliče rešilca. Par žirantov skoči Richardu na pomoč.

MIA:

Na pomoč! Kličem iz gledališča Union! Ne od zunaj, iz gledališča! Imamo ustreljenega moškega. Ja, klicala sem že prej, ampak tisto je bilo za drugega moškega. Ne, gospa, ne pobijamo se, no. Pa saj to je šele drugo streljanje danes! Pošljite že rešilca, prosim vas! ... Razumem, da je zunaj kaos, ampak naredite že kaj, zaboga!

Žiranti Richardu niso mogli pomagati. Beatrice objema Richarda. Philip stoji kot okamenel ob Mili in ne ve, kaj bi. Trenutek tišine. Žiranti se spogledujejo.

MILA: (Previdno.)

Richard se je sam ustrelil.

Beatrice pogoltne pest tablet.

MIA: (Po kratkem premisleku.)

Bila je nesreča.

VIA:

Nihče ni kriv.

BEATRICE:

Grozna nesreča.

GROTOWSKI :

Nesreča.

ZOH :

Tako je.

JANUS :

Vsi se strinjamo.

KOVACH :

Ja.

MILA :

Vive le théâtre!

PHILIP

Svoboda gledališču!

Philip in Mila skupaj zbežita.

ZOH :

Grem sestavit izjavo žirije za javnost. Z našimi razmisleki, Edenovo tragedijo in tole nesrečo.

GROTOWSKI :

Ja, daj. Jaz ne morem.

Grotowski do konca izprazni steklenico in se zvrne na tla. Tudi Beatrice omedli. Kovach odtava iz prostora. Mia spet spleza na stol in kliče.

MIA

Pozdravljeni, spet jaz iz Uniona. Lepo, da so na poti, ampak potrebovala bi še dva rešilca ... Ne, tokrat ni nihče

ustreljen, imamo zastrupitev z alkoholom in verjetno nekaj s tabletami. Oba sta nezavestna. Pohitite, prosim! Hvala!

Sirene rešilcev preglasijo dogajanje na odru. Zvok utihne, dogajanje se ustavi. Na odru ostanejo Zoh, Via, Janus in Mia.

MIA:

Imela sem sedem let, ko sem se zaljubila v gledališče. Nekega večera, po mamini premieri, sem si naložila kup hrane na krožnik in sem se skrila pod mizo. Mama je bila igralka in si ni mogla privoščiti varuške, zato me je vedno vlečila s sabo. Tistega večera se je pod mizo znašel tudi fant mojih let. Skupaj sva jedla, se igrala s hrano in se smejala. Piščančja krilca, krompirčki, paprike in kumarice so postali igralci na najinem krožnikastem odru. Tisti večer sva izumila "organsko predstavo" in jaz sem se zaljubila v gledališče, moške in hrano. Ko sem nekoliko odrasla, sem se naučila zares razumeti gledališče, odkrila sem pomen sveta, ki se je skrival za besedami.

Z leti sem v gledališču napredovala, se vzpenjala po lestvici in se soočala z raznimi izzivi: birokratskimi preprekami, veličinskimi blodnjami režiserjev, muhavostmi igralcev, besnenjem tehnikov, političnimi pritiski. Povsod okoli mene en sam velik ego, ego, ego! Egi okoli mene so se nenadzorovano šopirili. In kljub vsemu sem neumorno poskušala ustreči vsem. Žal sem s tem počasi postala del sistema, ki sem ga od nekdaj prezirala. Ampak nocoj me je Eden pretresel do dna.

"Čutila sem pogreb v svojih možganih. In žalujoči so hodili sem ter tja. Hodili so vse dokler se ni zazdelo, da je smisel končno prišel na plano."

Philip in Radikalni bataljon gledalcev imajo prav. Izgubili smo se. Izgubili smo se v življenju in izgubili smo se v gledališču.

Začela bom od začetka. Ponovno bom prevzela gledališče in ga vrnila k izhodišču! Na odru potrebujemo novo življenje. Zora prihaja, čista in pravična.

Za nov svet, svet v katerem se bo dalo živeti in ljubiti.

Kovach se pojavi v poročni obleki.

KOVACH:

Pozdravljeni, ime mi je Rose. Ali Rosalind, kakor vam drago.
"Ves svet je oder in moški in ženske zgolj igralci: nastopajo
in spet odhajajo ..." Vstopil sem kot moški, odhajam kakor
ženska. Vedno sem se počutil kot ženska. Kakšno čudovito
odkritje, oder me je osvobodil. Končno svobodna!

KONEC